

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

Broj: 05-16-1-1377-1/24
Sarajevo, 1.11.2024.

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine

Trg BiH 1
71 000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

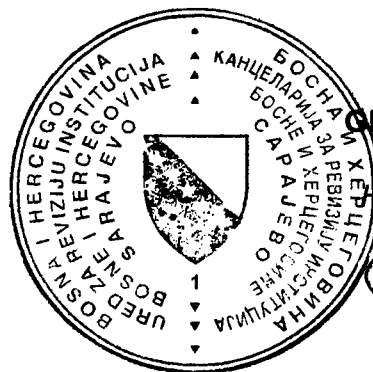
PRIMLJENO: 01-11-2024			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01-16-10		2137/24	

Predmet: Dostava Izvješća revizije učinka

Cijenjeni,

Sukladno članku 16. Zakona o reviziji institucija BiH (»Službeni glasnik BiH«, broj: 12/06), u privitku dopisa dostavljamo Vam Izvješće o provedenoj reviziji učinka na temu „Izdatci za sudske sporove u institucijama Bosne i Hercegovine“.

S poštovanjem,

GLAVNI REVIZOR

Harvoje Tvrković

Privitak:

- Izvješće revizije učinka Izdatci za sudske sporove u institucijama BiH;
- Komentari Tužiteljstva BiH na Nacrt izvješća i Odgovor na iste;
- Komentari Ministarstva financija i trezora BiH na Nacrt izvješća i Odgovor na iste;
- Komentari Pravobraniteljstva BiH na Nacrt izvješća.

Dostavljeno:

- Naslovu;
- a/a.

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ РЕВИЗИЈЕ УЧИНКА

ИЗДАЦИ ЗА СУДСКЕ СПОРОВЕ У ИНСТИТУЦИЈАМА БИХ

05-16-1-1377/24

Сарајево, октобар 2024. године

ИЗДАЦИ ЗА СУДСКЕ СПОРОВЕ У ИНСТИТУЦИЈАМА БИХ

Канцеларија за ревизију институција БиХ провела је ревизију учинка на тему „Издаци за судске спорове у институцијама БиХ“. Ревизија је проведена у складу са Законом о ревизији институција БиХ, Међународним стандардима врховних ревизионих институција – ISSAI, INTOSAI смјерницама и методологији за рад ревизије учинка врховних ревизионих институција у БиХ.

Ревизија је проведена с циљем да испита да ли су институције БиХ ефикасне у предузимању активности ради отклањања узрока који доводе до судских спорова и умањења издатака за судске спорове.

Ревизија је показала да институције БиХ нису ефикасне у предузимању активности с циљем отклањања узрока судских спорова и умањења издатака за судске спорове. Утврђено је да постоје слабости које су дијелом узроковане успостављеним праксама рада као и недонесеним или недореченим прописима.

Институције БиХ не проводе увијек анализе спорова и не врше критичке анализе система и властитих пракси рада. Ријетко и са закашњењем се предузимају мјере којима би се пропусти отклонили, унаприједило поступање и у коначници отклонили узроци који доводе до спорова и издатака из буџета.

Кашњења у корекцијама система и праксама рада доводе до нових спорова, што даље оптерећује капацитете институција, Правобранилаштва, судова и ствара додатне издатке из буџета.

С циљем отклањања узрока судских спорова, а тиме и умањења издатака за судске спорове, Канцеларија за ревизију је формулисала препоруке којим би се могле унаприједити праксе рада и умањити издаци за судске спорове.

Канцеларија за ревизију је, у складу с одредбама Закона о ревизији институција БиХ, доставила Нацрт извјештаја институцијама које су биле обухваћене проведеном ревизијом. Овим институцијама је, у складу са Законом, остављена могућност да дају своје коментаре и примједбе на Нацрт извјештаја. Коментаре и примједбе на Нацрт извјештаја је доставило Тужилаштво БиХ, Министарство финансија и трезора БиХ и Правобранилаштво БиХ. У складу са датим коментарима извршене су одговарајуће корекције Извјештаја. Корекције нису имале утицај на дефинисане налазе и закључке наведене у Нацрту извјештаја. Наведеним институцијама достављени су одговори на дате коментаре.

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Хрвоје Трговчић

ЗАМЈЕНИК
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Неџад Хаџић

ЗАМЈЕНИЦА
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Неда Мочевић

САДРЖАЈ

Коришћене скраћенице.....	6
1. УВОД.....	9
1.1. Позадина проблема и мотиви за студију.....	9
1.2. Циљ, обим и ограничења ревизије.....	10
1.3. Ревизиона питања и критеријуми ревизије.....	11
1.4. Извори информација и методе ревизије.....	13
1.5. Структура извјештаја.....	14
2. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О СУДСКИМ СПОРОВИМА И ИЗДАЦИМА ЗА СУДСКЕ СПОРОВЕ ИНСТИТУЦИЈА БИХ.....	15
2.1. Опис процеса и одговорности институција.....	15
2.2. Број и врста предмета.....	17
2.3. Издаци за судске спорове.....	19
3. НАЛАЗИ.....	21
3.1. Анализе покренутих и изгубљених судских спорова.....	21
3.1.1. Анализе судских спорова институција из узорка.....	21
3.1.2. Анализе судских спорова Правобранилаштва и МФТ.....	23
3.2. Мјере и активности на спречавању судских спорова и умањењу издатака за покренуте судске спорове.....	26
3.2.1. Активности надлежних институција на спречавању судских спорова и умањењу издатака за покренуте судске спорове.....	26
3.2.2. Мјере и активности институција из узорка на спречавању судских спорова и умањењу издатака за судске спорове.....	30
3.2.3. Извршење судских пресуда.....	33
3.2.4. Сарадња и праксе тужених институција и Правобранилаштва које могу утицати на исход и издатке за судске спорове.....	34
4. ЗАКЉУЧЦИ.....	37
4.1. Анализе изгубљених и судских спорова који су у току.....	37
4.2. Мјере и активности на спречавању судских спорова и умањењу издатака за покренуте судске спорове.....	38
5. ПРЕПОРУКЕ.....	39
ПРИЛОЗИ.....	42

Коришћене скраћенице

СКРАЋЕНИЦА	ПУНИ НАЗИВ
БиХ	Босна и Херцеговина
Канцеларија за ревизију	Канцеларија за ревизију институција БиХ
Парламентарна скупштина	Парламентарна скупштина БиХ
Савјет министара	Савјет министара БиХ
ГССМ	Генерални секретаријат Савјета министара БиХ
МФТ	Министарство финансија и трезора БиХ
МП	Министарство правде БиХ
ГП	Гранична полиција БиХ
МО	Министарство одбране БиХ
Правобранилаштво	Правобранилаштво БиХ
Суд	Суд БиХ
ТБиХ	Тужилаштво БиХ
УИО	Управа за индиректно опорезивање БиХ
ВСТС	Високи судски и тужилачки савјет БиХ
ИСФУ	Информациони систем финансијског управљања
КМ	Конвертибилна марка

Извршни резиме

Ревизија је проведена с циљем да испита да ли су институције БиХ ефикасне у предузимању активности ради отклањања узрока који доводе до судских спорова и умањења издатака за судске спорове. У наставку су најважнији налази и препоруке ревизије:

Институције не посвећују довољно пажње анализи покренутих и изгубљених судских спорова с циљем утврђивања узрока истих.

- Већина институција из узорка не проводи критичку анализу властитих пракси које су узроковале спорове ради утврђивања слабости система и евентуалних одговорности, а све с циљем предузимања корективних мјера које ће смањити број судских спорова и припадајућих издатака.
- Већина институција из узорка ни за потребе планирања буџета не проводи анализе својих судских спорова.
- Већина институција из узорка није успоставила свеобухватне и ажурне евиденције судских спорова. Слабости евиденција умањују аналитичке могућности за анализу спорова, откривање и отклањање узрока спора.
- Иако Правобранилаштво кроз своје годишње извјештаје о раду анализира најчешће узроке изгубљених спорова, недостају подаци анализе узрока за настанак извршних поступака као и подаци и анализе стварно реализованих издатака за судске спорове.
- Евиденције Правобранилаштва нису свеобухватне и не омогућавају генерисање извјештаја о стању и детаљима поступака, те су на тај начин ограничене могућности праћења и анализе рада на парничним предметима.
- Због слабости успостављених евиденција МФТ-а, ефикасност надзора плаћања по пресудама и аналитичке могућности МФТ-а су ограничене. Успостављене евиденције о заprimљеним и реализованим налозима за плаћање по пресудама не пружају могућности генерисања извјештаја по институцијама или пресудама.

Институције ријетко и неблаговремено предузимају мјере којима би се спријечили нови судски спорови и умањили издаци за судске спорове.

- Надлежне институције касне у припреми и доношењу прописа којима се отклањају узроци одређених судских спорова.
- Надлежне институције касне у припреми и доношењу прописа којима се унапређује процес мирног рјешавања спора.
- Само двије институције из узорка (УИО и МО) су на основу анализа предузимале мјере на унапређењу процеса и отклањању узрока спора.
- Институције из узорка су ријетко користиле мирно рјешавања спорова (судских нагодби, вансудских нагодби и сл.).
- За последњих пет година кашњења у плаћањима по судским пресудама довела су до извршних поступака и додатних издатака из буџета БиХ од око 100 хиљада КМ.
- Постоје одређене слабости у праксама и сарадњи тужених институција и Правобранилаштва које могу утицати на исход и издатке за судске спорове.

- Кашњење Правобранилаштва у достави тужбе на изјашњење и краћи рокови за изјашњење на тужбу скраћују вријеме које институције имају за сачињавање изјашњења на тужбу.
- Кашњења тужених институција у достави изјашњења на тужбу Правобранилаштву као и слабости квалитета припремљених изјашњења могу да утичу на кашњења и квалитет припреме одговора на тужбу.
- Правобранилаштво није у свим случајевима информисало тужену институцију о донесеним судским одлукама.

Препорука Савјету министара БиХ

- Потребно је благовремено предлагати и доносити прописе и предузимати мјере које ће допринијети смањењу броја судских спорова и с тим у вези припадајућих издатака.

Препоруке Правобранилаштву:

- Унаприједити успостављене евиденције, анализе и извјештавање о судским споровима.
- Унаприједити постојеће праксе рада и сарадњу са институцијама БиХ.

Препорука Министарству финансија и трезора:

- Унаприједити евиденције исплата по судским пресудама и праксе плаћања у предвиђеним роковима.

Препорука Министарству правде:

- Припремити и Савјету министара БиХ благовремено доставити приједлоге прописа који се тичу судских спорова.

Препорука институцијама из узорка:

- Унаприједити властите праксе у пословању као и праксе поступања у судским споровима.

Препорука Високом судском и тужилачком савјету и Министарству правде:

- Наставити активности с циљем унапређења института мирног рјешавања спорова кроз већ започету реформу правосуђа.

Унапређењем пракси рада у области издатака за судске спорове повећава се јавна одговорност спрам јавних средстава и стварају претпоставке за реализацију Циљева одрживог развоја.

1. УВОД

1.1. Позадина проблема и мотиви за студију

У провођењу редовних активности институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: институције БиХ) због системских пропуста, законских недоречености или погрешних поступања долази и до судских спорова. Покренути судски спорови могу указивати на постојање слабости, а изгубљени судски спорови су безбједан показатељ постојања пропуста, чије отклањање изискује додатни ангажман, вријеме и новац.

На основу извјештаја Правобранилаштва Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Правобранилаштво), током посљедњих пет година, број окончаних спорова у корист институција БиХ је мањи у односу на окончане спорове у корист супротне стране.¹ Иако је вриједност добијених већа од вриједности изгубљених судских спорова, Босна и Херцеговина још увијек издваја милионе КМ за спорове, што представља значајан одлив буџетских средстава. У посљедњих пет година, просјечни издаци институција БиХ за судске спорове на годишњем нивоу износе око 3,4 милиона КМ, с трендом раста истих.

Издаци за судске спорове институција БиХ били су предмет ревизије учинка 2014.² и 2017. године³. Иако је након проведених ревизија дошло до одређених унапређења пракси, евидентиран је даљи пораст издатака за судске спорове.

Такође, у извјештајима финансијске ревизије о извршењу буџета институција БиХ и појединачних институција БиХ за посљедњих пет година се наводи да постоје слабости и недостаци у овој области што доводи до нових спорова, а самим тим и издатака. Слабости се огледају у изостанку значајнијих помака у погледу активности на смањењу броја предмета, неустављеној пракси и цјеловитом механизму за испитивање и утврђивање одговорности за покренуте/изгубљене спорове, утврђеној непоузданости и непрегледности евиденција МФТ-а о судским споровима, непостојању детаљне анализе узрока парничних и других спорова на нивоу институција БиХ итд.⁴

О проблематици изгубљених судских спорова и узроцима истих расправљало се у Парламентарној скупштини БиХ приликом разматрања извјештаја о раду Правобранилаштва.⁵

Судски спорови институција БиХ и њихова вриједност били су и тема извјештавања медија.⁶

¹ Извјештаји о раду Правобранилаштва

² Извјештај ревизије учинка „Издаци за судске спорове“, број: 01/02/03-09-16-1-737/14, октобар 2014. година.

³ Извјештај „Праћење реализације препорука ревизије учинка“, број: 01-02-03-10-16-1-1207/17, децембар 2017. година

⁴ Годишњи ревизорски извјештаји о главним налазима и препорукама за 2018, 2019, 2020, 2021. и 2022. годину.

⁵ 3. сједница Представничког дома Парламентарне скупштине од 16.01.2020, 3. сједница Представничког дома Парламентарне скупштине од 31.01.2023, 4. сједница Дома народа Парламентарне скупштине од 23.01.2020, 3. сједница Дома народа Парламентарне скупштине од 28.03.2023.

⁶ <http://www.vecernji.ba/tuzbe-protiv-bih-teske-13-milijarde-maraka-428717>

Све напријед наведено определијелило је менаџмент Канцеларије за ревизију за поновно провођење ревизије учинка на тему издатака за судске спорове институција БиХ.

1.2. Циљ, обим и ограничења ревизије

Циљ ревизије

Циљ ревизије је утврдити да ли су институције БиХ ефикасне у предузимању активности ради отклањања узрока који доводе до судских спорова и умањења издатака за судске спорове.

Сврха ревизије је унапређење пракси рада и умањење издатака за судске спорове, што би све водило до повећања финансијске дисциплине, унапређења нивоа јавне одговорности код коришћења јавних средстава и стварања претпоставки за реализацију Циљева одрживог развоја.

Обим и ограничења ревизије

Обим

Предмет ревизије били су издаци по основу изгубљених парничних предмета и по основу извршних предмета, те активности и предузете мјере одговорних институција БиХ у овом процесу. Период за који је исто анализирано је 2019 – 2023. година.

Анализе су извршене код шест институција које су имале највећи број изгубљених парничних предмета у случајевима гдје су тужене институције БиХ и то: Министарство одбране БиХ (у даљем тексту: МО), Тужилаштво БиХ (у даљем тексту: ТБиХ), Гранична полиција БиХ (у даљем тексту: ГП), Управа за индиректно опорезивање БиХ (у даљем тексту: УИО), Суд БиХ (у даљем тексту: Суд) и Министарство правде БиХ (у даљем тексту: МП). Код сваке од ових институција анализирано је по пет парничних предмета по различитим основама (радни спорови, накнаде штете и дуг). Ове три врсте предмета чине преко 95% свих изгубљених парничних предмета институција БиХ. Број изгубљених парничних предмета по овим основама за институције из узорка чини око 80% ових предмета за све институције БиХ. Код избора предмета по институцијама критеријуми су били: по један предмет из сваке године, основ спора (радни спор, накнада штете и дуг) и највећи тужбени захтјев. Укупна вриједност тужбених захтјева анализираних предмета је око 1,2 милиона КМ, а што чини 25% тужбене вриједности свих ових предмета за институције из узорка.

У Прилогу 1 је дат преглед броја изгубљених предмета по институцијама БиХ за три врсте парничних предмета (радни спор, накнада штете и дуг) у којима је БиХ тужена за период 2019 – 2023. година, а у Прилогу 2 је листа анализираних парничних поступака.

Анализирана су поступања институција од пријема тужбе, праксе институција када заприме тужбу, евиденције, постојање анализа тужби, утврђивања узрока, одговорних, те активности и мјера које су усмјерене на отклањање узрока тужби и смањења издатака за исте.

За исте предмете утврђивана је благовременост поступања свих институција (Правобранилаштва, тужене институције, МФТ) од момента пријема тужбе до плаћања по правоснажној пресуди.

Такође, на бази прегледа МФТ-а, главне књиге, изабрано је неколико извршних предмета из сваке године за период 2019 – 2023. година и утврђени разлози који су довели до извршења.

Анализиране су активности и предузете мјере Правобранилаштва, МФТ-а, МП-а, ВСТС-а и Савјета министара те релевантни закључци Парламентарне скупштине који су усмјерени на унапређење процеса, отклањање узрока тужби и смањење издатака за изгубљене судске спорове.

Испитиване су успостављене евиденције и усаглашеност истих између Правобранилаштва, МФТ-а и институција из узорка.

Ограничења

Ревизија се није бавила испитивањем ефеката предузетих мјера у односу на број и висину издатака судских спорова, али је илустрован примјер добре праксе који смо могли уочити.

Ревизија није испитивала и доводила у питање ефикасност рада судова и донесене судске одлуке.

Ревизија није улазила у оцјену квалитета припремљених материјала за судски поступак, већ је испитивала да ли су исти припремљени у траженим роковима и ако нису који су разлози за то.

1.3. Ревизиона питања и критеријуми ревизије

Ревизиона питања

Дефинисани ревизиони проблем можемо изразити и у облику питања које гласи:

Да ли су институције БиХ биле ефикасне у предузимању активности с циљем отклањања узрока судских спорова и умањења издатака за судске спорове?

За што боље разумијевање и анализу теме, те да би се олакшало прикупљање потребних података, дефинисана су два ревизиона потпитања:

1. Да ли су институције БиХ анализирале спорове који су у току и изгубљене судске спорове у циљу утврђивања узрока истих?
2. Да ли су институције БиХ предузимале мјере којима би се спријечили нови судски спорови и умањили издаци за судске спорове?

Критеријуми ревизије

Критеријуми ревизије представљају мјерила која се користе како би се дала оцјена предмета ревизије и одговарају ревизионим питањима. Коришћени критеријуми за процјену предмета ревизије засновани су на законским и подзаконским актима, упутствима, инструкцијама, принципима рада органа управе, примјерима добре праксе институција БиХ, претходним извјештајима ревизије као и извјештајем интерне ревизије МФТ-а⁷. Ревизија је утврдила следеће критеријуме по потпитањима:

Критеријуми за прво ревизионо потпитање:

Институције БиХ анализирају изгубљене судске спорове и судске спорове који су у току, утврђују пословне процесе које генеришу спорне ситуације, анализирају узроке, одговорности за пропусте, посљедице, издатке и предлажу мјере за унапређење.

Институције БиХ имају успостављене и ажурне евиденције судских спорова са свим детаљима поступка. Информације из ових евиденција омогућавају јасније сагледавање ситуације и благовремено предузимање корективних активности.

Правобранилаштво анализира спорове с циљем унапређења било да су у питању пропусти настали кроз сам рад Правобранилаштва било да је потребно упозорити надлежне институције на потребу измјене пракси или прописа. Извјештавање Правобранилаштва о судским споровима је свеобухватно, садржи анализе узрока за све предмете и податке о стварним издацима за судске спорове.

Правобранилаштво има успостављене евиденције судских спорова које омогућавају праћење и анализирање поступка до коначне исплате. Наведене евиденције омогућавају генерисање извјештаја по фазама, институцијама, врстама спорова, стварним издацима итд. Генерисани извјештаји омогућавају јаснију презентацију стања у области и предузимање благовремених корективних активности.

МФТ је успоставио свеобухватне евиденције о исплатама по судским пресудама које омогућују добијање података о трошковима по врстама, пресудама као и институцијама на које се те пресуде односе. Садржај ових евиденција обезбјеђује свеобухватне информације за боље сагледавање стања у области и благовремено предузимање корективних мјера које ће смањити издатке за судске спорове.

⁷ Закон о парничном поступку пред Судом БиХ (Службени гласник Босне и Херцеговине, бр. 36/2004, 84/2007, 58/2013, 94/2016 и 34/2021), Закон о Правобранилаштву (Службени гласник Босне и Херцеговине, бр. 8/02, 10/02, 44/04, 102/09, 47/44), Закон о управи, Службени гласник БиХ 32/02 и 102/09; Закон о финансирању институција БиХ, Службени гласник БиХ: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22, Пословник о раду Правобранилаштва, 26/04, јануар 2004. година, Стандарди интерне контроле у институцијама БиХ, Службени гласник БиХ 61/14; Приручник за финансијско управљање у институцијама БиХ, децембар 2014. година; Смјернице за управљање ризицима у институцијама БиХ, 21.12.2020. година; COSO модел – Информација и комуникација, документованост система, Приручник за финансијско управљање и контролу у институцијама БиХ Инструкције МФТ-а за припрему буџетских захтјева, примјери добре праксе МО, УИО, Правобранилаштво, Извјештаја интерне ревизије МФТ „Оцјена контрола реализације судских одлука“, септембар 2020. година; Извјештаја ревизије учинка „Издаци за судске спорове“ из 2014. године.

Правобранилаштво и МФТ размјењују податке о плаћањима чиме се избјегавају додатни судски трошкови.

Критеријуми за друго ревизионо потпитање:

Када су утврђени системски пропусти везани за регулаторни оквир, корективне мјере су благовремене и усмјерене на измјене прописа које тај систем уређују.

Надлежне институције улажу напоре у доношење прописа и других мјера којима би се уредило и унаприједило мирно рјешавање спорова кроз брже рјешавање спорова и умањење издатака за исте.

Институције у најкраћем могућем року предузимају одговарајуће корективне мјере које ће унаприједити постојеће праксе рада и спријечити будућа понављања истих грешака.

Институције БиХ и Правобранилаштво улажу напоре за мирно рјешавање спорова гдје је то законски могуће (вансудска нагодба, медијација и судска нагодба).

Тужене институције и Правобранилаштво благовремено поступају у свим процесним радњама од пријема тужбе па све до коначне исплате по изгубљеној пресуди. Критеријуми за благовременост су законски рокови и најбоља утврђена пракса. Институције воде рачуна о достављању изјашњења на тужбе са релевантним доказима те их достављају Правобранилаштву у року који исто одреди.

Правобранилаштво и МФТ благовремено поступају по правоснажним судским одлукама.

1.4. Извори информација и методе ревизије

За разумијевање судских спорова анализирани су прописи којима су уређене надлежности и поступања, а прије свега Закон о парничном поступку пред Судом БиХ и Закон о Правобранилаштву БиХ. Осим претходног, анализирани су и остали релевантни законски и подзаконски акти, интерни акти субјекта ревизије и други релевантни документи који се тичу судских спорова.

Подаци о издацима по судским пресудама анализирани су на основу документације и евиденција Правобранилаштва и МФТ-а.

Детаљније је анализирана документација одабраних судских пресуда по различитим правним основама (радних спорова, накнаде штете и дуг) код институција из узорка.

Информације о поступањима и праксама прикупљене су и на бази разговара у Правобранилаштву, институцијама БиХ из узорка (лицима која се баве судским споровима) и МФТ-а (лицима задуженим за координацију плаћања и плаћања по судским пресудама, планирање буџета за судске издатке и извјештавање о истим). Анализирани су извјештаји о раду Правобранилаштва и МФТ-а.

У Савјету министара путем интервјуа провјерено је постојање релевантних закључака и предузетих мјера Савјета министара на унапређењу односно смањењу броја изгубљених спорова па самим тим и издатака.

Са одговорним лицима МП-а и Високог судског и тужилачког савјета БиХ (у даљем тексту: ВСТС) разговарано је о правном оквиру који регулише ову проблематику, али и о коришћењу института мирног рјешавања спора, као и мјерама на унапређењу.

Коришћени су и подаци из извјештаја финансијске ревизије и извјештаји о извршењу буџета институција БиХ у којима је ова проблематика посебно обрађена. Анализиране су и коришћене информације и из других релевантних извора, као и информације доступне на интернету.

У раду су коришћене различите квалитативне и квантитативне статистичке методе за анализу и обраду података.

1.5. Структура извјештаја

У првом поглављу представљени су мотиви због којих је Канцеларија за ревизију провела ревизију. Такође, представљена су и ревизиона питања, циљ, обим и ограничења ревизије, критеријуми те извори и методе ревизије. У поглављу 2. дато је више детаља о самој теми судских спорова и издацима за судске спорове. У поглављу 3. су презентовани налази који подржавају ревизиона питања. Четврто поглавље садржи закључке ревизије, односно одговоре на ревизиона питања. Препоруке чијом имплементацијом би се обезбиједило ефикасније предузимање активности с циљем отклањања узрока судских спорова и умањења издатака за судске спорове садржане су у поглављу 5. овог Извјештаја.

2. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О СУДСКИМ СПОРОВИМА И ИЗДАЦИМА ЗА СУДСКЕ СПОРОВЕ ИНСТИТУЦИЈА БИХ

У овом поглављу презентован је опис процеса, улоге и одговорности институција БиХ. Поред тога презентовани су основни показатељи о врсти и броју предмета као и издаци за судске спорове институција БиХ у последњих пет година.

2.1. Опис процеса и одговорности институција

У провођењу редовних активности институције БиХ долази и до судских спорова. Физичко/правно лице које се сматра оштећеним provedеним поступцима, одговорној институцији може упутити жалбу или опомену пред тужбу. Међутим, ти спорови се некада рјешавају у парничним поступцима пред надлежним судовима. Парнични поступак је судско рјешавање спора за који је суду поднесен тужбени захтјев.

Правобранилаштво⁸ врши послове правне заштите имовине и имовинских интереса БиХ, њених институција и других организација БиХ које се финансирају из буџета институција БиХ. У вршењу послова заступања Правобранилаштво је овлашћено да предузима све радње које предузима странка у поступку, у складу са законима БиХ, законима ентитета и законима Брчко дистрикта БиХ.

Закон о парничном поступку пред Судом БиХ⁹ предвиђа могућност мирног рјешавања спора. Лице које намјерава Суду поднијети тужбу против БиХ може се прије подношења тужбе Правобранилаштву обратити захтјевом за мирно рјешавање спора. Нагодба закључена у поступку рјешавања по захтјеву за мирно рјешавање има снагу извршне исправе. Међутим, примјена истог је условљена доношењем правилника о критеријумима и поступку мирног рјешавања спорова којима ће се уредити правила за мирно рјешавање спорова и закључивање нагодби прије подношења тужбе суду, који није донесен.¹⁰

Надлежни судови у БиХ, након пријема исправне и потпуне тужбе, су дужни тужбу доставити туженој¹¹ институцији, односно Правобранилаштву у року од 30 дана од пријема и од тада почиње тећи парнични поступак.¹² Након пријема тужбе, тужени је дужан најкасније у року од 30 дана доставити суду писмени одговор на тужбу.

Институције БиХ које заступа Правобранилаштво дужне су на захтјев Правобранилаштву доставити писмено изјашњење са чињеничним наводима којима располажу и прилозима у виду писмених доказа за чињеничне наводе, а које им затражи Правобранилаштво ради припреме судских рочишта и изјашњења у року који се захтјевом остави.

⁸ У складу са Законом о Правобранилаштву БиХ (Службени гласник БиХ 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 и 47/14) Правобранилаштво БиХ је законски заступник институција БиХ пред надлежним судовима.

⁹ Закон о парничном поступку БиХ (чланови 20а, 20б, 20ц, 34, 369а)

¹⁰ Закон о парничном поступку БиХ (члан 369а)

¹¹ Члан 36. Закона о парничном поступку БиХ, члан 69. Закона о парничном поступку ФБиХ и члан 69. Закона о парничном поступку РС.

¹² Члан 27. Закона о парничном поступку БиХ, члан 60. Закона о парничном поступку ФБиХ и члан 60. Закона о парничном поступку РС.

У случају да заступана институција у остављеном року не достави тражено изјашњење и доказе, Правобранилаштво ће поступити према стању у спису, а о пропуштању заступаног извјеститиће одговорно лице.

Ако Правобранилаштво сматра да треба признати захтјев противне странке или закључити поравнање, затражиће од субјекта којег заступа став о даљем поступању. Ако се не постигне сагласност у мишљењу или ако субјект који је заступан не одговори у одређеном року, коначну одлуку доноси Колегијум Правобранилаштва и о томе обавјештава субјект којег заступа.

Такође, законом су дефинисана поступања и рокови у цијелом судском поступку, од припремног рочишта до коначних и правоснажних пресуда, провођење пресуда као и правни лијекови и рокови за исте.¹³

Најкасније на припремном рочишту, суд може, уколико оцијени да је то сврсисходно с обзиром на природу спора и друге околности, предложити странкама да спор ријеше у поступку медијације, како је предвиђено посебним законом. Такав приједлог могу ставити и странке споразумно до закључења главне расправе. Такође, странке могу закључити нагодбу о предмету спора у току цијелог поступка (судска нагодба). Свака странка подмирује своје трошкове ако је парница завршена судском нагодбом, ако у нагодби није другачије уговорено.¹⁴

Судским пресудама у изгубљеним судским споровима институције БиХ се могу обавезати на одређено поступање, односно на исплату одређеног износа на име дуга, камате и судских трошкова у одређеном року.

Против пресуде донесене у првом степену странке могу поднијети жалбу у року од 30 дана од дана доношења пресуде и поднесена жалба зауставља извршење пресуде.

Након доношења пресуде по жалби, тј. другостепене пресуде, наведена пресуда је коначна и правоснажна. На исту се може изјавити ревизија, али поднесена ревизија не задржава извршење правоснажне пресуде против које је изјављена.

Исплате по основу изгубљених судских пресуда врше се са позиције Директни трансфери с Јединственог рачуна трезора, а њихово финансијско евидентирање врши МФТ. Исплате врши МФТ на основу правоснажних судских пресуда које им достави Правобранилаштво.

У октобру 2022. године МФТ и Правобранилаштво су склопили споразум којим се утврђује сарадња између истих институција када је у питању размјена података у циљу ефикаснијег планирања, извршења и праћења судских одлука на терет буџета институција БиХ. Утврђена је размјена података кроз успостављени модул у оквиру ИСФУ.

Неизвршавање коначне и правоснажне судске пресуде у добровољном року, који је најчешће 15 или 30 дана¹⁵, тужиоцу даје право покретања извршног поступка присилне

¹³ Закон о парничном поступку пред Судом БиХ, Службени гласник БиХ 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 и 34/21.

¹⁴ Закон о парничном поступку пред Судом БиХ (члан 53. и 54.)

¹⁵ Члан 146. Закона о парничном поступку пред Судом БиХ

наплате са трансакционих рачуна институција БиХ и носи додатне трошкове извршног поступка и камате.

У случају да се са плаћањем закаснило и покренут је извршни поступак, исплату врше пословне банке на основу извршних судских рјешења.¹⁶

2.2. Број и врста предмета

У овом дијелу Извјештаја дати су основни показатељи о броју, врсти, статусу и исходу предмета у Правобранилаштву за период 2019 – 2023. година без обзира на то да ли је БиХ тужилац или тужени. Број предмета према врстама и статусу истих дат је у наредној табели.

Табела 1: Број предмета према врстама и статусу за период 2019 – 2023. година

ВРСТА ПРЕДМЕТА	ЗАПРИМЉЕНИ	У РАДУ	ЗАВРШЕНИ	НЕЗАВРШЕНИ
Парнични предмети ¹⁷	2.048	8.051	2.085	5.966
Извршни предмети ¹⁸	500	4.352	936	3.416
Управни предмети ¹⁹	1.851	4.074	800	3.274
Вансудска нагодба ²⁰	40	93	47	46
Предмет са елементом иностраности ²¹	22	128	22	106
Остали разни предмети ²²	272	531	266	265
Адхезиони предмети ²³	22	156	22	134
Предмети који се воде пред Уставним судом ²⁴	300	628	140	488
УКУПНО	5.055	18.013**	4.318	13.695

*Преглед не садржи предмете правних савјетовања и давања мишљења на уговоре имовинско-правне природе.

** Број предмета у раду укључује и све незавршене предмете из ранијих година.

Извор: Извјештаји о раду Правобранилаштва за период 2019 – 2023. година

Највише предмета се односи на парничне предмете и то око 50% свих предмета у Правобранилаштву. Кретање предмета по годинама, врстама и статусу дато је у Прилогу 3.

¹⁶ Инструкција о начину извршења – плаћања извршних судских пресуда преко буџета БиХ, број 08-02-1-458-1/11 од 08.06.2011. године.

¹⁷ Парнични предмети су предмети у којима Правобранилаштво у својству законског заступника заступа БиХ и њене институције пред судовима у БиХ и иностранству.

¹⁸ Извршни предмети су судски и управни предмети принудног извршења потраживања утврђеног правоснажном одлуком суда и других надлежних органа у БиХ у корист БиХ или супротне странке.

¹⁹ Управни предмети су предмети заступања БиХ и њених институција пред органима управе и судовима у БиХ.

²⁰ У складу са чл.13 став 20. Закона о Правобранилаштву је овлашћено, у случају законом испуњених услова, закључити вансудску нагодбу у име заступане институције БиХ.

²¹ У складу са чл. 13 став 7. Закона о Правобранилаштву, Правобранилаштво заступа БиХ и њене институције пред међународним судовима, судовима других држава, међународним арбитражама и органима других држава.

²² Предмети који не спадају нити у један други уписник, већ се ради о предметима неуредне доставе и слично, тј. о предметима по којима Правобранилаштво не поступа у оквиру својих надлежности.

²³ Ови предмети се односе на постављање имовинско-правних захтјева за накнаду штете учињене БиХ извршењем кривичног дјела

²⁴ Сходно члану 13. став 3. Закона о Правобранилаштву БиХ, Правобранилаштво заступа Савјет министара БиХ пред Уставним судом БиХ.

Када се посматрају парнични предмети са аспекта исхода предмета, без обзира на то да ли је БиХ тужена или је тужила, већи број тих предмета је ријешен на штету БиХ.

Табела 2: Број парничних предмета према исходу за период 2019 – 2023. година

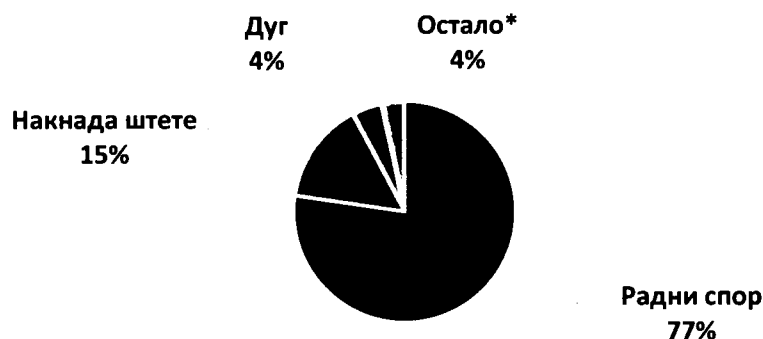
ГОДИНА	РИЈЕШЕНО НА ШТЕТУ БИХ	РИЈЕШЕНО У КОРИСТ БИХ	РЈЕШЕНО НА ДРУГИ НАЧИН ²⁵
2019	237	197	47
2020	151	161	28
2021	288	186	21
2022	212	129	19
2023	180	167	62
УКУПНО	1.068	840	177

Извор: Извјештаји о раду Правобранилаштва за период 2019 – 2023. година

Број ријешених парничних предмета на штету БиХ је скоро сваке године већи од броја ријешених у корист БиХ, док је мањи број предмета ријешен на начин да је дјелимично добијен или изгубљен.

Од укупно 1.068 које је БиХ изгубила, 917 је парничних предмета у којима је БиХ тужена и које је БиХ изгубила у периоду 2019 – 2023. година. Највећи дио изгубљених предмета у којим је БиХ тужена односи се на предмете по основу радног спора.²⁶ Број изгубљених парничних предмета у којима је БиХ тужена по врстама спора приказан је на наредном дијаграму.

Дијаграм број 1. – Изгубљени парнични предмети по врстама за период 2019 – 2023.

Извор: Евиденције Правобранилаштва о изгубљеним парничним предметима

*Утврђење и укњижба, поништење рјешења, хипотеке, признавање права власништва, стара девизна штедња, неосновано богаћење, одређивање привремене мјере обезбјеђења новчаног потраживања

²⁵ Дјелимично добијени/изгубљени спорови

²⁶ Извјештаји о раду Правобранилаштва за период 2019 – 2023. година.

Од ових парничних предмета окончаних у корист супротне странке највећи дио се односи на четири врсте спорова и то:

1. парнични поступци по тужбама правосудног особља БиХ ради исплате накнада за превоз, топли оброк, одвојен живот и трошкове смјештаја;
2. парнични поступци по тужбама припадника Оружаних снага БиХ и МО, због исплате разлика плата између личног и формацијског чина, те обављања послова другог радног мјеста;
3. парнични поступци због неоснованог лишења слободе;
4. парнични поступци по тужбама против Завода здравственог осигурања за рефундацију накнаде за боловање.

Преглед парничних предмета у којима су тужене институције БиХ и који су окончани у корист супротне странке по врстама спора у институцијама БиХ дат је у Прилогу 4.

Преглед извршних предмета, тј. судских и управних предмета принудног извршења потраживања утврђеног правноснажном одлуком судова у корист БиХ или супротне странке дат је у наредној табели.

Табела 3: Број завршених извршних предмета за период 2019 – 2023. година

ГОДИНА	БИХ ТРАЖИЛАЦ ИЗВРШЕЊА	БИХ ИЗВРШЕНИК
2019	186	18
2020	140	20
2021	125	12
2022	157	36
2023	191	51
УКУПНО	799	137

Извор: Извјештаји о раду Правобранилаштва за период 2019 – 2023. година

Иако је број извршних предмета у којима је БиХ тражилац извршења већи од броја предмета у којима је БиХ извршеник, уочен је значајан тренд раста броја извршних предмета у којима је БиХ извршеник.

2.3. Издаци за судске спорове

Издаци по основу изгубљених судских спорова годишње износе око 3,4 милиона КМ. У наредној табели приказано је кретање издатака за судске спорове по врстама за период 2019 – 2023. година.

Табела 4: Издаци за судске спорове за период 2019 – 2023. у милионима КМ

ГОДИНА	ГЛАВНИ ДУГ	КАМАТА	ТРОШКОВИ ПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА	ТРОШКОВИ ИЗВРШНОГ ПОСТУПКА	УКУПНО	УКУПНИ ТРОШКОВИ У ОДНОСУ НА УКУПНЕ ТРОШКОВЕ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ У %
2019	3.6	1.6	0.4	0.02	5.7	93*
2020	1.9	0.3	0.2	0.02	2.4	42
2021	1.7	0.4	0.4	0.03	2.5	105
2022	1.9	0.6	0.4	0.01	2.9	114
2023	2.1	0.6	0.8	0.02	3.5	120
УКУПНО	11.2	3.4	2.2	0.1	17	

* Укупни издаци за судске спорове за 2018. годину су били 6,1 милион КМ.

Извор: Извјештаји о извршењу буџета за 2018 – 2023. годину

Из претходне табеле је видљиво да је у прве двије године дошло до смањења издатака за судске спорове, али да је за последње три године евидентан раст истих. Такође, видљиво је да је у последњој години дошло и до значајног повећања издатака за парничне поступке.

3. НАЛАЗИ

У овом Поглављу презентовани су налази до којих смо дошли у току ревизије. Налази представљају одступања од критеријума који су коришћени за процјену да ли су институције БиХ ефикасне у предузимању активности с циљем отклањања узрока судских спорова и умањења издатака за судске спорове. Налази су подијељени на два дијела у којима се дају одговори на постављена ревизиона питања.

3.1. Анализе покренутих и изгубљених судских спорова

У овом дијелу презентоване су праксе институција из узорка, Правобранилаштва и МФТ-а у вези са анализама изгубљених и судских спорова који су у току.

3.1.1. Анализе судских спорова институција из узорка

Већина институција из узорка не проводи критичку анализу властитих пракси које су узроковале спорове ради утврђивања слабости система и евентуалних одговорности, а све с циљем предузимања корективних мјера које ће смањити број судских спорова и припадајућих издатака.

Само двије од шест институција из узорка имају успостављену праксу анализирања спорова, предлагања мјера и извјештавања о истом и то су УИО и МО. Ове институције су својим

Институције ријетко анализирају настале и изгубљене спорове с циљем предузимања корективних мјера.

интерним актима прописале обавезу провођења анализа.

УИО²⁷ има прописану праксу да се за сваки спор изврши анализа праксе рада с циљем утврђивања узрока спора, слабости система и евентуалних одговорности и о истом

сачини забиљешка. Ревизији је презентовано неколико забиљешки и информација у којима су идентификоване слабости које се тичу неблаговременог и различитог поступања у управним поступцима организационих јединица УИО које су довеле до покретања парничног поступка.²⁸ Такође, УИО је интерним процедурама прописао обавезу континуираног праћења и сачињавања свеобухватних иницијатива за унапређење пракси рада, као и

²⁷ УИО је чланом 4. интерних процедура дефинисао обавезу да организациона јединица која доставља изјашњење законском заступнику у свакој фази поступка врши анализу праксе рада организационе јединице из чије надлежности је спор проистекао у циљу утврђивања узрока спора, слабости система и евентуалних одговорности.

²⁸ Информација: 01/4-3-08-2-2309/22 од 25.10.2022., Службене забиљешке: 01/4-3-ИНТ-13/23 од 3.4.2023., 01/4-3-ИНТ-25/23 од 6.7.2023., 01/4-3-ИНТ-41/23 од 24.10.2023., 01/4-3-ИНТ-42/23 од 24.10.2023., 01/4-3-ИНТ-28/24 од 18.4.2024.

делегирања спорних питања.²⁹ У УИО су нам презентовали пар иницијатива за унапређење пракси рада с циљем избјегавања спорних ситуација.³⁰

МО је прописао израду анализа најмање једном годишње. Анализама³¹ су идентификовани одређени узроци тужби и проблема, потенцијали спорови и предложене одређене мјере за унапређење.³² У дијелу 3.2.2 Извјештаја ће бити више ријечи о предузетим мјерама и активностима институција на основу проведених анализа.

Институције из узорка које немају праксу анализа спорова³³, као разлоге за непровођење анализа наводе непостојања обавезе, несврсисходности јер постоји судска пракса, исте врсте спорова и познати узроци на које се не може утицати³⁴ као и недостатак ресурса.

Већина институција из узорка ни за потребе планирања буџета не проводи анализе својих судских спорова.

Иако је инструкцијом МФТ-а предвиђено да се уз захтјеве за буџет достављају прегледи потенцијалних издатака за судске спорове са проценом износа на бази поднесених тужби и проценом ризика за исте, институције имају различиту праксу.

Најбоља пракса је код МО који даје детаљна образложења по свим врстама судских спорова. Суд даје само износ тужбеног захтјева и ризик, а ТБиХ и МП не достављају ништа. Према наводима ТБиХ нема обавеза плаћања по судским пресудама, нити су планирали средства за те намјене, те нису радили образложења нити пројектовали износ обавеза по основу судских спорова ни за једну буџетску годину до сада, а у МП-у без нарочитог образложења наводе да нису планирали средства за ове намјене.

Ни за један од анализираних 30 изгубљених предмета институција из узорка није утврђено да су институције покретале питање утврђивања одговорности за настале судске спорове.

Непокретање поступка утврђивања одговорности у неким од институција из узорка образложено је на начин да су узроци покретања судских спорова системске природе.³⁵

²⁹ Информације од 20.10.2020., 18.08.2021., 25.10.2022. Иницијативе за унапређење пракси рада од 28.12.2022., 19.04.2023., 24.10.2023., 20.07.2023.

³⁰ децембар 2022. - потреба благовременог поступања, законито поступање; 19.04.2023. – различит разрез у првом и другом степену, недостављање изјашњења на тужбу, бављење процесним приговорима; 24.10.2023. – пропуштање рокова за одговоре, иницирања поступка накнадне наплате, и доношења рјешења и застарјелост рокова; 24.10.2023. – рјешавање жалби у роковима преко 2 године

³¹ Анализе спорова против МО за период 2018-2024.

³² Узроци: Примјена нижих коефицијената, неосигуравање запослених, исплата за обављање послова другог радног мјеста, неусклађеност правилника о организацији и систематизацији, итд. Приједлози мјера: примјена повољнијих коефицијената, доношење интерног акта о наградама за обављање послова другог радног мјеста, измјена правилника о оцјени здравствене способности, благовремено попуњавање радних мјеста итд.

³³ Суд, ТБиХ, МП, МО

³⁴ Суд и ТБиХ: одлуке Уставног суда, Закон о платама у правосудним институцијама; МП: законско право на накнаду штете због неоснованог боравка у притвору и непостојање критеријума као ни правилника о мирном рјешавању спора; МО: коефицијенти - закон МО, Суд и ТБиХ

³⁵ слабости прописа – МП – непостојање правилника о мирном рјешавању спора и измјене Закона о Правобранилаштву, пресуде Уставног суда – плате правосудног особља, Закон о одбрани – чиновање итд.

Већина институција из узорка није успоставила свеобухватне и ажурне евиденције судских спорова. Слабости евиденција умањују аналитичке могућности за анализу спорова, откривање и отклањање узрока спора.

Код четири институције из узорка³⁶ утврђене су слабости евиденција које се огледају у непостојању података о свим споровима и завршеним и незавршеним, необједињеност евиденција, фазама поступка, одлукама у току поступка, износима главног дуга, трошковима поступка по правоснажним пресудама итд. Више о слабостима евиденција по институцијама из узорка у Прилогу 6.

Изостанак свеобухватних евиденција негативно се одражава на могућности анализа и планирања.

Примјери добре праксе у успостављеним евиденцијама су УИО и МО. Код њих је обавеза вођења евиденција прописана кроз интерне процедуре, а прописано је и шта од елемената евиденције требају садржавати.³⁷

Њихове евиденције спорова се воде по различитим категоријама са могућностима филтрирања података што им омогућава да имају бољи увид у стање у области и праћења трендова. Ово им даје могућност да боље анализирају спорове и предлажу мјере за превенцију нових спорова. Такође, утврђена је добра сарадња и добра пракса провјере статуса предмета између УИО и Правобранилаштва³⁸. У Прилогу 5 су детаљи о евиденцијама МО и УИО.

Значај вођења адекватних евиденција, осим већ поменутих предности, огледа се и у чињеници да се могу реалније процијенити и планирати издаци за судске спорове.

3.1.2. Анализе судских спорова Правобранилаштва и МФТ-а

Иако Правобранилаштво кроз своје годишње извјештаје о раду анализира најчешће узроке изгубљених спорова, недостају подаци анализе узрока за настанак извршних поступака као и подаци и анализе стварно реализованих издатака за судске спорове.

Правобранилаштво кроз своје извјештаје о раду даје анализе појединих најчешћих разлога за изгубљене спорове и наводи потребне мјере којима би се избјегле будуће тужбе по тим основама. У извјештајима Правобранилаштва за посљедњих пет година³⁹ наводе се узроци највећег броја изгубљених парничних предмета:

³⁶ Суд, ТБиХ, ГП и МП

³⁷ УИО: Интерне процедуре за провођење активности у вези са парничним поступцима, акт: 01-02-2-610-14/23 од 28.03.2023. године, Налози за поступање број: 01-02-2-1159-1/19 од 28.05.2019. године, 01-02-2-2318/21 од 29.10.2021. године, 01-02-2-1104/23 од 12.04.2023. године, акт број: 01-02-2-1104-11/23 од 07.07.2023. године, МО: Процедуре о начину и роковима за поступање приликом припремања одговора на тужбе и изјашњења у управним споровима и парничним поступцима, акт: 13-02-3-1922-1/19 од 11.07.2019. године

³⁸ УИО периодично доставља Правобранилашству евиденцију на усаглашавање и потврђивање како би се предмети и њихов статус ажурирао односно како би се имала релевантна информација да ли је поступак окончан или још у току.

³⁹ Извјештаји о раду Правобранилаштва 2019 – 2023. година

- предмети правосудног особља институција БиХ – право на накнаду за исхрану у току рада, превоз на посао и са посла, одвојен живот и смјештај;
- предмети припадника Оружаних снага БиХ – разлика плате у случају обављања послова чина нижег од личног чина;
- предмети неоснованог лишења слободе – накнада штете за боравак у притвору.

Детаљи о узроцима спорова и приједлозима за унапређење дати су у Прилогу 7.

Иако се у извјештајима наводе подаци о броју извршних поступака и њиховој вриједности недостају анализе узрока извршних поступака. Извјештаји на овај начин не откривају разлоге настанка извршних поступака, односно нису јасно утврђене одговорности за кашњење у плаћању по коначним пресудама. Више о плаћањима по извршним поступцима може се прочитати у поглављу 3.1.3. овог извјештаја.

Презентација података о вриједностима изгубљених парничних спорова садржи вриједности тужбених захтјева, а не стварне коначне износе утврђене коначном пресудом и плаћене.

Извјештаји Правобранилаштва не садрже податке о стварно реализованим издацима за судске спорове.

Такође, недостају и подаци о оствареним издацима по основу камата као и трошковима поступка јер све то чини издатке за судске спорове. Стога, у случајевима да је БиХ изгубила неки спор и обавезана је исплатити неки износ, тај износ ће садржавати главни

дуг, камату и трошкове поступка и то ће се у сваком случају разликовати од тужбеног захтјева. Упоредни преглед вриједностима тужбених захтјева изгубљених судских спорова из извјештаја Правобранилаштва и износа који су плаћени по правоснажним судским пресудама по годинама се може наћи у Прилогу 8.

Како извјештаји не садрже информације о стварним издацима за судске спорове тешко је на основу тужбених вриједности процијенити значај и посљедице изгубљених судских спорова.

Дијелови извјештаја Правобранилаштва који говоре о вансудским нагодбама не пружају јасну информацију да Правобранилаштво није закључило ниједну нагодбу. Подаци презентовани у извјештају представљају број примљених приједлога нагодби и број одговора Правобранилаштва на предложене нагодбе. Према наводима из Правобранилаштва, ниједну нагодбу нису прихватили јер није донесен правилник о мирном рјешавању спорова о чему ће више ријечи бити у поглављу 3.2.

Према наводима саговорника из Правобранилаштва, нису радили анализе властитих пракси рада и поступања.

Евиденције Правобранилаштва нису свеобухватне и не омогућавају генерисање извјештаја о стању и детаљима поступака, те су на тај начин ограничене могућности праћења и анализе рада на парничним предметима.

Правобранилаштво води евиденцију о свим запримљеним предметима. Евиденције садрже податке о датуму пријема тужбе, туженом, туженој и тужбеном захтјеву. Код евидентирања запримљених предмета као тужена институција евидентира се она која је у тужби и

назначена као тужена. Ако се у тужби наводи више институција, Правобранилаштво евидентира као тужену прву институцију. Ако се у тужби наводи само БиХ, некада се као тужени наводи БиХ, а некада се из садржаја тужби утврди надлежност и гдје је спор настао па се та институција евидентира као тужена. Примједбе на начин одређивања тужене институције исказао је МП кроз допис према Правобранилаштву и Суду јер се не сматрају туженом институцијом у случајевима накнаде штете за неоснован притвор по Закону о кривичном поступку гдје је јасно дефинисано да је тужена БиХ.

Такође, ове евиденције не предвиђају ни податке о датуму завршетка спорова било коначном пресудом или извршним поступком или плаћањем из којих би се могло утврдити колико трају спорови.

Иако од октобра 2022. године⁴⁰ Правобранилаштво има директан увид у извршена плаћања по пресудама и даље исте не наводи у својим евиденцијама.

Према наводима из Правобранилаштва у току је рад на унапређењу информационог система који ће омогућити генерисање појединачних извјештаја по врстама предмета.⁴¹

Због слабости успостављених евиденција МФТ-а, ефикасност надзора плаћања по пресудама и аналитичке могућности МФТ-а су ограничене. Успостављене евиденције о заprimљеним и реализованим налозима за плаћање по пресудама не пружају могућности генерисања извјештаја по институцијама или пресудама.

Интерне евиденције заprimљених пресуда по основу којих су извршена плаћања нису свеобухватне и не обезбјеђују једноставно генерисање података из којих би се могао утврдити период који је био потребан за исплату, кашњења, плаћени износи по врстама трошка и по туженим институцијама. Ове евиденције нису прописане, већ су их запослени,

који су водили или воде, сами успоставили за потребе лакшег праћења.

Евиденције МФТ-а не омогућавају генерисање извјештаја о издацима за судске спорове по туженим институцијама.

У МФТ-у се кроз главну књигу воде подаци о исплатама на једном конту са субаналитиком врсте трошка (главни дуг, камата, трошкови парничног поступка, трошкови извршног поступка). Због ограничених могућности

главне књиге није могуће унијети одређене податке из којих би се могло видјети која институција је била тужена. Исплате се воде по броју пресуде или оном коме се средства уплаћују, а то су у великом броју случајева адвокати па се на тај начин никако не могу повезати пресуде по именима тужилаца или тужене институције са плаћањима.

Утврђено је да је 2020. године проведена интерна ревизија у МФТ-у на тему „Оцјена контрола реализације судских одлука“⁴² којом су препознате одређене слабости у процесу

⁴⁰ Детаљније у Опису процеса.

⁴¹ Забјелешке са састанка и извјештаји о раду Правобранилаштва.

⁴² Број: 12-16-7-5233-3/20, септембар 2020. године.

пријема пресуда и плаћања по пресудама. Дате су и препоруке за унапређење процеса кроз формализовање и аутоматизацију улога и одговорности између Правобранилаштва и МФТ-а и унапређење управљачке одговорности руководиоца институција у вези с изгубљеним судским споровима. Ревизији је предочено да су на основу датих препорука Правобранилаштво и МФТ 2022. године⁴³ успоставили модул за размјену података, који је према наводима саговорника из Правобранилаштва и МФТ-а убрзао и унаприједио размјену.

Међутим, утврђено је да успостављени модул не пружа могућности генерисања извјештаја који би пружили податке о броју унесених и плаћених пресуда. Извјештаји који се могу генерисати из овог модула су преглед пресуда по броју или према задатом датуму/периоду као и извјештај о обрачуна свих плаћања по појединачној пресуди. Детаљнији подаци о садржају програма/модула дати су у Прилогу 10. Правобранилаштво је крајем 2022. године⁴⁴ затражило од МФТ-а унапређење овог модула с циљем креирања извјештаја по свим параметрима који се уносе и обезбјеђење средстава за исто. До краја провођења студије нисмо се увјерили да су ове активности окончане.

3.2. Мјере и активности на спречавању судских спорова и умањењу издатака за покренуте судске спорове

У овом поглављу презентовани су налази који се тичу мјера које су предузимале надлежне институције с циљем отклањања узрока спора, унапређења процеса и умањења издатака. Осим овог анализираних се праксе и активности Правобранилаштва, тужених институција и МФТ-а које могу утицати на спречавање губитка судских спорова или умањење издатака за већ покренуте спорове.

3.2.1. Активности надлежних институција на спречавању судских спорова и умањењу издатака за покренуте судске спорове

Надлежне институције касне у припреми и доношењу прописа којима се отклањају узроци одређених судских спорова.

Иако је Правобранилаштво редовно годишње извјештавало Парламентарну скупштину и Савјет министара о стању, проблемима и потребним мјерама за отклањање узрока великог броја спорова, изостале су благовремене мјере надлежних институција. Детаљи о узроцима спорова и приједлозима за унапређење дати су у Прилогу 7.

Доношењем измјена Закона о платама и накнадама правосудног и стручног особља 2020. године отклоњени су узроци великог броја изгубљених судских спорова правосудних институција БиХ по питању топлог оброка, превоза, одвојеног живота и смјештаја за судије, тужиоце и одређене категорије стручног особља.⁴⁵ Наиме, иако је Савјет министара

⁴³ Више у Опису процеса.

⁴⁴ Акт: 01-29-1-ПБиХ-434/21 од 01.12.2022. године

⁴⁵ Одлуке Уставног суда од 30.01.2013. и 28.03.2014. у Прилогу 11.

Приједлог измјена Закона упутио у Парламентарну скупштину још 2014. године⁴⁶ исте су усвојене у Парламентарној скупштини тек 2020. године⁴⁷.

Кашњења у припреми и доношењу прописа доводе до нових спорова и додатних издатака.

Скоро годину дана трају активности припреме и доношења потребних измјена Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ⁴⁸ по питању накнада на име дежурства/приправности и права на

трошкове смјештаја и накнаду за одвојени живот за стручно особље у правосудним институцијама БиХ. Рок за доношење истих био је шест мјесеци. Истим би се отклонили узроци одређеног броја судских спорова.

Преко четири године трају активности⁴⁹ којима би се уредио поступак рјешавања по питању захтјева за накнаду штете због неоснованог борава у притвору и смањио број судских спорова по овом питању. Због претходног МП није прихватио ниједан захтјев.⁵⁰ Према подацима Правобранилаштва⁵¹ за период 2019 – 2023. година било је 107 тужби по овом основу и свака је ријешена у корист тужиоца. Последица претходног је око 50 хиљада КМ додатних трошкова на терет буџета БиХ.⁵²

Ревизији нису презентовани подаци о активностима на измјенама Закона о Оружаним снагама БиХ којима би се спријечили нови спорови за исплату разлике плата између личног и формацијског чина, али је МО предузимао одређене активности о чему ће бити ријечи у наредном поглављу.

Број изгубљених спорова по овим основама за последњих пет година дат је у наредној табели.

Табела 5: Број изгубљених спорова по различитим основама по годинама

ВРСТА СПОРА	2019	2020	2021	2022	2023
Предмети правосудног особља институција БиХ	40	31	74	21	7
Предмети припадника Оружаних снага БиХ	60	27	104	92	62
Предмети неоснованог лишења слободе	30	35	16	12	15

Извор: Канцеларија за ревизију на основу података Правобранилаштва

Из претходне табеле је видљиво да је доношењем измјена Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ 2020. године број предмета правосудног особља знатно смањен.

⁴⁶ Допис СМ о достави Приједлога измјена Закона ПС од 18.07.2014. године

⁴⁷ 12. сједница Представничког дома од 15.09.2020. године и 13. сједница Дома народа од 24.11.2020. године, Службени гласник БиХ 77/20.

⁴⁸ Одлуке Уставног суда од 19.01.2023. и 23.03.2023. и Хронологија активности у Прилогу 12.

⁴⁹ Детаљније о активностима у Прилогу 13.

⁵⁰ Детаљи о броју захтјева и одлукама МП по основу ових захтјева налазе се у Прилогу 14.

⁵¹ Извјештаји о раду Правобранилаштва за 2019, 2020, 2021, 2022. и 2023. годину.

⁵² Минимални трошкови: састав тужбе 240 КМ и излазак на једно рочиште 240 КМ.

Надлежне институције касне у припреми и доношењу прописа којима се унапређује процес мирног рјешавања спора.

Допунама Закона о парничном поступку пред Судом БиХ из 2016. године, предвиђено је мирно рјешавање спора⁵³ и доношење правилника о критеријумима и поступку мирног рјешавања спорова и закључивање нагодби прије подношења тужбе суду. Упоредо са овим Допунама, Парламентарној скупштини су достављене и Измјене закона о Правобранилаштву којим би се мирно рјешавање спора додијелило у надлежност Правобранилаштву као и предлагање Савјету министара правилника о критеријумима и поступку мирног рјешавања

спорова и закључивање нагодби прије подношења тужбе суду.⁵⁴

Седам година трају активности припреме правилника о мирном рјешавању спорова и закључивању нагодбе прије подношења тужбе суду.

Међутим, наведене Измјене закона о Правобранилаштву нису усвојене у Парламентарној скупштини⁵⁵. Сходно томе није било ни даљих активности на припреми

и доношењу правилника о критеријумима и поступку мирног рјешавања спорова и закључивање нагодби прије подношења тужбе суду.

Иако је МП 2022. године припремио и упутио Савјету министара нови Закон о Правобранилаштву⁵⁶, исти је повучен из процедуре на захтјев предлагача.⁵⁷ О разлозима повлачења нисмо успјели добити информације из МП-а.

Истим је предвиђено доношење правилника о критеријумима у поступку мирног рјешавања спорова којима ће се уредити правила за мирно рјешавање спорова и закључивање нагодби прије подношења тужбе суду. Према наводима МП-а нису предузимали никакве активности на доношењу овог правилника јер претходно треба измијенити закон о Правобранилаштву.

Стратегијом за реформу сектора правде у БиХ 2014 – 2018. планиране су одређене активности које се тичу унапређења и промовисања мирног начина рјешавања спорова. Једна од активности је била и израда Стратегије за мирно рјешавање спорова, која никада није усвојена. Из прикупљених информација кључни камен спотицања су биле предложене измјене закона које предвиђају да лице прије подношења тужбе обавезно приступа сесији медијације. МП, Влада ФБиХ и Брчко дистрикт БиХ сматрају да овај елеменат обавезности може утицати на угрожавање приступа правди, усложњавање поступка, дужину трајања и цијену поступка. Међутим, према саговорницима из Суда, једна таква обавезност је прописана Законом о кривичном поступку гдје је странка упућена на обавезно достављање

⁵³ Члан 20а. став (1) „Лице које намјерава Суду БиХ поднијети тужбу против БиХ може се прије подношења тужбе обратити захтјевом за мирно рјешавање спора Правобранилаштву БиХ“.

⁵⁴ Допис ГС Савјета министара о достави Приједлога измјена Закона Парламентарној скупштини од 01.08.2016. године

⁵⁵ 37. сједници Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ од 09.11.2016. године

⁵⁶ Припремљени Закон о Правобранилаштву из 2022. године достављен ГС Савјета министара актом број: 06-07-25-1458/21 од 27.9.2022. године на разматрање и утврђивање приједлога.

⁵⁷ E-mail од 18.04.2024. године.

захтјева за накнаду штете по основу неоснованог боравка у притвору према МП-у прије подношења тужбе суду. Саговорници у ВСТС-у су навели да је у Италији мирно рјешавање спорова дало добре резултате, а у МП-у су става да треба сагледати све предности и недостатке овог начина рјешавања у тренутном контексту те потом донијети одлуку да ли исто треба бити обавезно или добровољно.

Сачињен је и нови приједлог Стратешког оквира за реформу сектора правде у БиХ за период од 2023. до 2027. године и у истом је планирано усвајање Стратегије за мирно рјешавање спорова. Према презентованим информацијама и даље су у току активности на усаглашавању исте.

У ВСТС-у предузимају активности на промоцији мирног рјешавања спорова. Једна од активности су и седмице судских нагодби.⁵⁸

Земље у окружењу су на различите начине уредиле мирно рјешавање спорова, а детаљнији подаци о истим дати су у Прилогу 15.

Иако није системско рјешење, ревизија је утврдила да је 2018. године за потребе мирног рјешавања спорова путем вансудских нагодби само за спорове који се тичу исплата накнада трошкова превоза, топлог obroка, одвојеног живота и трошкова смјештаја судијама, тужиоцима и одређеним категоријама стручног особља запосленим у правосудним институцијама на нивоу БиХ донесено посебно упутство о поступању. Наиме, на захтјев Правобранилаштва и МФТ-а и по основу закључка Савјета министара⁵⁹, за ове потребе сачињен је Приједлог о начину поступања на реализацији закључака Савјета министара. По основу истог склапање су нагодбе у Суду, ВСТС-у али не и ТБиХ јер по наводима из ТБиХ запослени нису били заинтересовани за то. Детаљније о склопљеним вансудским нагодбама у Суду у наредном поглављу.

Такође, утврђено је да је МФТ 2019. године⁶⁰ упутио допис према МО којим им предлаже да би у сарадњи са Правобранилаштом, за спорове у вези с распоређивањем на формацијско мјесто нижег чина дужег од двије године, требали склапати судске и вансудске нагодбе, с

⁵⁸ Од 20. до 31. маја 2024. године у свим првостепеним и другостепеним судовима у БиХ ће бити одржане седмице судске нагодбе током којих странке на бржи и економичнији начин могу ријешити своје спорове. Судови ће у овом периоду заказивати рочишта у што већем броју предмета у којима постоји могућност склапања судске нагодбе како би странке подстакли на рјешавање предмета на овај начин.

⁵⁹ Zaključak 131. sjednice Savjeta ministara BiH od 30.01.2018. godine (vijeceministara.gov.ba)

„На основу Информације МФТ-а о исплатама накнада трошкова превоза, исхране током рада (топлог obroка), одвојеног живота и трошкова смјештаја судијама, тужиоцима и одређеним категоријама стручног особља запосленим у правосудним институцијама на нивоу Босне и Херцеговине по основу правоснажних судских пресуда, Савјет министара је 2018. године задужио Правобранилаштво, МФТ и правосудне институције на нивоу БиХ (Суд, ВСТС и ТБиХ) да дефинишу процедуру закључења вансудске нагодбе и измирења обавеза по основу топлог obroка, превоза, одвојеног живота и смјештаја за судије, тужиоце и одређене категорије стручног особља.“

⁶⁰ Предузимање активности у циљу смањења трошкова који се воде против МО, 08-02-2-1998-1/19 од 19.2.2019. године

циљем смањења трошкова. Ревизији нису предочени докази о даљим активностима МО по овом питању.

3.2.2. Мјере и активности институција из узорка на спречавању судских спорова и умањењу издатака за судске спорове

Само двије институције из узорка (УИО и МО) су на основу анализа предузимале мјере на унапређењу процеса и отклањању узрока спора.

С обзиром на то да само УИО и МО имају прописану и успостављену праксу додатног анализирања судских спорова, исте су кроз анализе предлагале и предузимале одређене мјере на унапређењу.

У УИО су нам презентовали предузете активности на унапређењу, као што су информације и упозорења, преиспитивање и контрола итд.⁶¹

У МО су на основу годишњих анализа идентификовани одређени узроци тужби и предложене мјере за унапређење.⁶² Неке од предузетих мјера су: забране постављења и упозорења,⁶³ донесени прописи⁶⁴ итд.

Иако ревизија није испитивала ефекте предузетих мјера, у наставку је дата илустрација примјера како предузимање мјера може довести до смањења броја спорова и самим тим издатака по основу истих.

Према извјештајима и подацима МО, мјере које је МО предложио и предузео с циљем превенције тужби по основу обављања другог радног мјеста довеле су до смањења броја тужби по овом основу. У наставку је дат преглед предузетих мјера и кретање поднесених тужби за професионална војна лица и за државне службенике прије и после предузетих мјера.

⁶¹ 20.10.2020. – упозоравају на истекао рок за рјешавање; 18.8.2021. – различит разрез и одуговлачење поступака; покренут спор због пропуста орг. јединице у уносу износа и року плаћања; 2.3.2022. – обавеза доносити благовремено одлуке у управном поступку. Контролне активности 20.7.2023. – утврђени пропусти у поступању по једном предмету и препорука да се у случају будућих пропуста предузму мјере и радње на утврђивању евентуалне дисциплинске одговорности.

⁶² Анализе спорова против МО за 2018, 2020, 2021, 2022. и 2023. годину

⁶³ Мјера забране постављења на формацијско мјесто професионалних лица уколико има нераспоређених лица са већим личним чином од формацијског чина мјеста на које су распоређени из 2016. године, а која је још увијек на снази.

Упозорење министра од 22. 06. 2023. о начину ангажовања за обављање послова другог радног мјеста (дат пар примјера нових рјешења).

⁶⁴ У 2022. години донесен је Правилник о раду државних службеника и запосленика у МО и цивилних лица у ОС и примјена члана 47. Правилника,

У јуну 2023. године је донесена Инструкција о начину и поступку остваривања права професионалних војних лица на плату и друга примања, по основу члана 64. став (2) Закона о служби у Оружаним снагама БиХ.

У априлу 2024. године министар је дао Приједлог за одређивање заступника дужности, смјернице за поступање (одређивања једног ПВЛ за заступника на два формацијска мјеста (ФМ), те заступање дужности на ФМ на другој локацији, односно мјесту службе).

Табела 6: Предузете мјере и кретање тужби по основу обављања другог радног мјеста у МО

ПРЕДУЗЕТЕ МЈЕРЕ	БРОЈ ТУЖБИ ПО ГОДИНАМА					
	2019	2020	2021	2022	2023	Мај 2024*
2022.- Правилник о раду државних службеника и запосленика у МО и цивилних лица у ОС						
2023. - Инструкција о поступку и начину остваривања права професионалних војних лица на плату и друга примања по основу члана 64. став 2. Закона о служби у ОС БиХ	2	3	8	20	10	2
2023. - Упозорење министра другим организационим јединицама о примјени члана 47. Правилника о раду у МО и ОС БиХ						

Извор: Анализе и евиденције судских спорова МО за период 2019 – 2023.

*Не улази у обим ревизије

Из претходне табеле је видљиво да је дошло до смањења броја тужби по основу обављања другог радног мјеста.

Према наводима осталих институција из узорка нису предузимали никакве мјере јер су узроци њихових спорова у највећем броју системске природе о чему је било ријечи у претходном поглављу.

Институције из узорка које нису предузимале никакве мјере⁶⁵, као разлоге за непредузимање мјера наводе да оне не могу промијенити спорни пропис, а надлежни су о томе информисани⁶⁶. Други разлог који истичу је недостатак кадровских капацитета који би се требали бавити анализама и мјерама за унапређење.

Када је извјесно да ће исход спора да буде на штету БиХ, најефикаснији и најјефтинији начин рјешавања спора је рјешавање мирним путем (судском нагодбом, медијацијом, вансудском нагодбом и др.).

Према наводима Правобранилаштва и институција из узорка, разлози за ријетко покретање поступка мирног рјешавања спора су недостатак компетенција, страх од преузимања одговорност за мирно рјешавање спора, недостатак буџетских средстава, непостојање обавезе, непостојање прописа којима се на системски начин уређује мирно рјешавање спора, итд.

Анализом 30 предмета институција из узорка евидентиран је само један случај мирног рјешавања спора и то судском нагодбом⁶⁷. Оваквом судском нагодбом остварене се уштеде кроз умањење трошкова поступка.⁶⁸ Ревизија је утврдила да је још код девет предмета на неки начин разматрано или предлагано мирно рјешавање спора, било судском⁶⁹ или

⁶⁵ Суд, ТБиХ, МП, МО

⁶⁶ Суд и ТБиХ: одлуке Уставног суда, Закон о платама у правосудним институцијама; МП: законско право на накнаду штете због неоснованог боравка у притвору и непостојање критеријума као ни правилника о мирном рјешавању спора; МО: коефицијенти - закон МО, Суд и ТБиХ.

⁶⁷ Тужена ГП, предмет број: С1 3 П 035120 20

⁶⁸ Тужилац се одрекао трошкова за приступ на три припремна рочишта и једно за главну расправу.

⁶⁹ Тужени: Суд - предмети број: С1 3 П 029203 18, С1 3 П 036341 20, С1 3 П 040484 22, С1 3 П 033834 20; МО - предмети: С1 3 П 041367 22 и 65 0 ПС 709944 23; УИО – предмет: С1 3 П 041869 21.

вансудском нагодбом⁷⁰. Приједлоге за мирно рјешавање спорова су давали како тужиоци, тако и Правобранилаштво и тужена. Међутим, исти нису реализовани.

Према наводима из Правобранилаштва, у току посљедњих пет година имали су 47 захтјева за вансудском нагодбом од стране тужиоца⁷¹. Међутим, ниједан није прихваћен због непостојања правилника о мирном рјешавању спора чије је доношење прописано Законом о парничном поступку.

Независно од анализираних предмета из узорка, ревизија је утврдила да су одређене институције склапале вансудске нагодбе (Суд и МО).

Према достављеним подацима из Суда за период 2018 – 2020. година склопљено је 311 вансудских нагодби које се тичу исплата накнада трошкова превоза, топлог obroка, одвојеног живота и трошкова смјештаја судијама, тужиоцима и одређеним категоријама стручног особља запосленим у правосудним институцијама на нивоу БиХ. Склапање ових вансудских нагодби извршено је на основу Упутства из 2018. године о чему је било ријечи у претходном поглављу.

Оваквим поступањима избјегнути су најмање трошкови поступка⁷² па су остварене уштеде у износу од око 150 хиљада КМ. А када се претходном додају и избјегнути трошкови камате,

Када је извјестан негативан исход судских спорова, вансудским нагодбама се могу остварити уштеде.

које није било могуће процијенити, овај вид рјешавања спора остварио је додатне уштеде у буџету.

У току студије ТБиХ је Правобранилаштво послало упит за могућност вансудских нагодби по Упутству из 2018. године код

нових врста спорова правосудног особља по основу пресуда Уставног суда из 2023. године (одвојен живот и смјештај за правосудно особље и дежуре). Правобранилаштво је одговорило да по старом Упутству то није могуће, а даље активности по том основу нису утврђене.

У МО су вансудске нагодбе склапане за предмете повреде на раду и саобраћајне штете. За период 2019 – 2023. година МО је склопио 17 вансудских нагодби гдје је он штетник и по овом основу је исплаћено око 55 хиљада КМ. Од тога је за седам вансудских нагодби исплата била испод хиљаду КМ. Ревизији нису презентовани докази да је склапање ових нагодби проведено у сарадњи са Правобранилаштом.

⁷⁰ Тужени: МП – предмет: С1 3 П 034915 22; ТБиХ – предмет: С1 3 П 043085 22.

⁷¹ Извјештаји о раду Правобранилаштва 2019 – 2023. година

⁷² 240 КМ за састав тужбе и 240 КМ за један приступ рочишту. Службене новине ФБиХ број 22/04 од 24.04.2004 и 24 /04 од 08.05.2004. Тарифа о наградама и накнади трошкова за рад адвоката ФБиХ. Такође, на бази калкулатора трошкова поступка на веб-странице ВСТС [Glavni_portal_VSTV | Kalkulator_troskova_postupka \(pravosudje.ba\)](http://Glavni_portal_VSTV | Kalkulator_troskova_postupka (pravosudje.ba)) утврђено је да су оквирни минимални трошкови парничног поступка (накнада штете и радни спор) око 500 КМ, а минимални трошкови извршног поступка око 300 КМ.

3.2.3. Извршење судских пресуда

Кашњења у плаћањима по судским пресудама довела су до извршних поступака и додатних издатака из буџета БиХ од око 100 хиљада КМ за посљедњих пет година.

Коначним и правоснажним пресудама, у случајевима у којима су институције БиХ изгубиле спор, одређени су рокови за поступања по истим тј. за плаћање износа утврђених пресудама. Ти рокови су најчешће 15 или 30 дана од дана пријема пресуде. Након пријема пресуде према дефинисаним процедурама Правобранилаштво доставља пресуду са налогом плаћање МФТ-у који је надлежан за плаћање. Неизвршавање плаћања у предвиђеном року, тужиоцу даје право покретања извршног поступка присилне наплате са трансакционих рачуна институција БиХ и носи додатне трошкове извршног поступка и камате.

Ревизијом је утврђено да је за посљедњих пет година било преко 130 извршних поступака⁷³ који су проузроковали додатне трошкове око 100 хиљада КМ.

Кретање издатака за извршне поступке у посљедњих пет година приказано је у наредној табели.

Табела 7: Издаци за извршне предмете у којима је БиХ извршеник за период 2019 – 2023. година

ГОДИНА	ИЗДАЦИ ЗА ИЗВРШНЕ ПОСТУПKE У КМ
2019	20.280
2020	15.320
2021	30.642
2022	14.464
2023	15.284
УКУПНО	95.991

Извор: Главна књига

Ревизија је с циљем утврђивања узрока извршних поступака анализирао шест предмета за период 2019 – 2023. година.

Код анализираних извршних предмета⁷⁴ утврђено је да код једног није издат налог Правобранилаштва према МФТ-у за плаћање, код два немамо доказ о достави налога за плаћање МФТ-у, а код два је Правобранилаштво о спору сазнало тек по добијању извршног рјешења.

Издаци за извршне поступке посљедица су неблаговременог поступања Правобранилаштва и МФТ-а по коначним и правоснажним пресудама.

Утврђена су кашњења у поступању Правобранилаштва, којем је у одређеним случајевима након прибављања потребних података за плаћање требало преко 10 дана да достави налог за плаћање МФТ-у. У

⁷³ Извјештаји Правобранилаштва 2019-2023 и Главна књига МФТ

⁷⁴ Прилог 16 – Анализирани извршни предмети

одређеним случајевима МФТ није поступио по налогу за плаћање ни преко 20 дана. Такође, утврђено је и да тужиоци у одређеним случајевима покрећу извршне поступке и прије рока, али то није аргумент да институције БиХ не изврше пресуде у дефинисаним роковима.

Према наводима из Правобранилаштва, разлози кашњења су прибављање података за уплату, улагање ревизије и чекања исхода исте, оптерећеност послом, недостављање информација из институција да постоје спорови и др.

Према наводима из МФТ-а, разлози кашњења су некада непотпуни подаци за уплату, процедуре одобрења исплата, али је процес унапријеђен новим програмом за размјену података из 2022. године.

Утврђено је да је 2020. године проведена интерна ревизија у МФТ-у на тему „Оцјена контрола реализације судских одлука“⁷⁵ којом су препознате одређене слабости у процесу пријема пресуда и плаћања по пресудама и да би процеса требало унаприједити кроз формализовање и аутоматизацију улога и одговорности између Правобранилаштва и МФТ-а.

У октобру 2022. године МФТ и Правобранилаштво су склопили споразум којим се утврђује сарадња између МФТ-а и Правобранилаштва када је у питању размјена података у циљу ефикаснијег планирања, извршења и праћења судских одлука на терет буџета институција БиХ. Утврђена је размјена података кроз успостављени модул у оквиру ИСФУ-а.

Као што је и наведено у поглављу 3.1. Правобранилаштво није анализирано узроке настанка извршних поступака.

Ревизији нису предочени докази да су Правобранилаштво и МФТ предузимали активности којима би се утврдила одговорност за настанак извршних поступака.

3.2.4. Сарадња и праксе тужених институција и Правобранилаштва које могу утицати на исход и издатке за судске спорове

Постоје одређене слабости у праксама и сарадњи тужених институција и Правобранилаштва које могу утицати на исход и издатке за судске спорове.

Кашњење Правобранилаштва у достави тужбе на изјашњење и краћи рокови за изјашњење на тужбу скраћују вријеме које институције имају за сачињавање изјашњења на тужбу.

Слаба сарадња Правобранилаштва и тужених институција може се негативно одразити на исход судских спорова и припадајуће издатке.

Иако, према наводима Правобранилаштва, настоје да тужбу одмах по пријему прослиједи туженој институцији на изјашњење, ревизијом је утврђено да је тужба у одређеним случајевима достављана

⁷⁵ Број: 12-16-7-5233-3/20, септембар 2020. године.

и након протеча више од 10 дана. Детаљи о времену и роковима поступања код 30 анализираних предмета дати су у Прилогу 17.

Рокови, које Правобранилаштво даје туженим институцијама за изјашњење, варирају. Према наводима саговорника из Правобранилаштва рок се процјењује на основу вриједности, врсте и комплексности спора. Ревизија је утврдила да се ови рокови крећу од пет до 23 дана. Није било могуће утврдити да ли су ови рокови одговарајући. Примјера ради, МП је у просјеку добијао највеће рокове за доставу изјашњења иако су предмети који се воде против МП-а углавном унапријед познати са веома предвидивим исходом на штету БиХ и изјашњења МП-а су углавном унифицирана, у којима наводе да не располажу никаквим додатним доказима. С друге стране, институције као што су ГП и МО су у просјеку добијале краће рокове иако су поједини предмети са великим тужбеним захтјевима. Детаљи у Прилогу 17.

Кашњења тужених институција у достави изјашњења на тужбу Правобранилаштву као и слабости квалитета припремљених изјашњења могу да утичу на кашњења и квалитет припреме одговора на тужбу.

Анализом предмета из узорка је утврђено да тужене институције у 30% случајева нису достављале изјашњења са доказима на тужбу у року које је Правобранилаштво одредило.⁷⁶ Од 30 анализираних предмета, институције су касниле са доставом изјашњења на тужбу код осам предмета⁷⁷, а код једног предмета институција се није уопште изјаснила⁷⁸. Детаљи о поступањима су у Прилогу 17.

Такође, анализом документације институција из узорка и из изјава саговорника, квалитет изјашњења се разликује између институција. Према наводима Правобранилаштва у одређеним предметима достављају су паушална изјашњења без конкретних изјашњења на чињенице из тужбе⁷⁹. Такође, поједине институције БиХ, као што је УИО, су препознале слабости у процесу израде изјашњења унутар институције⁸⁰ те су предузимале одређене активности како би унаприједила праксу израде изјашњења.

Правобранилаштво није у свим случајевима информисало тужену институцију о донесеним судским одлукама.

Од анализираних 30 предмета, Правобранилаштво код 13 предмета није доставило првостепену пресуду туженој институцији, а код 15 другостепену пресуду.

⁷⁶ Члан 17. Пословника о раду Правобранилаштва – „Институције су дужне доставити писмено изјашњење са чињеничним наводима којима располажу и прилозима у виду писмених доказа за чињеничне наводе, а које им затражи Правобранилаштво ради припреме судских рочишта и изјашњења пред другим законским тијелима у року који се захтјевом остави.“

⁷⁷ ТБиХ - С1 3 П 043085 23, МП - С1 3 П 042843 23, МО - С1 3 П 028120 18, С1 3 П 041367 22, 65 0 ПС 709944 23, ГП - С1 3 П 033517 20, УИО - С1 3 П 034595 20, С1 3 П 041869 21

⁷⁸ МП – предмет_ С1 3 П 034915 22

⁷⁹ Забиљешке са састанака, Акт Правобранилаштва: Тражи се поступање 03-4-10-2-П-342/18 од 22.3.2023.

⁸⁰ Акт: 01/4-3-ИНТ-42/23 од 24.10.2023., Акт: 01/4-3-16-17-615-7/22 од 1.3.2022., Акт: 01/4-3-16-17-615-8/22 од 2.3.2022., Акт: 01/4-3-16-17-468-55/21 од 19.4.2023.

Изостанак ових информација доводи до тога да тужена институција не зна за резултат судског спора. У случају да је судском одлуком утврђено погрешно поступање тужене институције, изостанак информације о истом може довести до тога да тужена институција настави са својом праксом поступања, која опет може довести до новог судског спора.

Ревизија је утврдила и одређене примјере добре праксе када је у питању поступање тужених институција у току поступка, а што може да доведе до смањења издатака за судске спорове.

У одређеним предметима утврђена је пракса тужених институција да за потребе поступка сами сачине обрачуне трошкова с циљем избјегавања трошкова вјештачења.⁸¹ Ово директно доприноси смањењу издатака за спорове који се у коначници исплаћују из буџета. Такође, ревизија је утврдила примјере у којима су саме тужене предлагале мирно рјешавање спора с циљем скраћења трајања поступка и умањења издатака за судске спорове.⁸²

⁸¹ Суд: СС1 3 П 033834 20, СС1 3 П 029203 18, МО: СС1 3 П 041367 22

⁸² Суд – предмети број: С1 3 П 029203 18, С1 3 П 036341 20, С1 3 П 040484 22, С1 3 П 033834 20; МО: С1 3 П 041367 22 и 65 0 ПС 709944 23; УИО: С1 3 П 041869 21. МП: С1 3 П 034915 22; ТБХ: С1 3 П 043085 22.

4. ЗАКЉУЧЦИ

Канцеларија за ревизију је провела ревизију учинка на тему „Издаци за судске спорове у институцијама БиХ“. Налази ревизије указују на то да институције БиХ углавном нису ефикасне у предузимању активности с циљем отклањања узрока судских спорова и умањења издатака за судске спорове.

Институције БиХ не проводе увијек анализе спорова и не врше критичке анализе система и властитих пракси рада. Институције БиХ ријетко и са закашњењем предузимају мјере којима би се пропусти отклонили, унаприједило поступање и у коначници отклонили узроци који доводе до спорова и издатака из буџета.

Издаци за судске спорове не биљеже тренд смањења. Напротив, од 2020. године је евидентирано повећање издатака за судске спорове у институцијама БиХ. Такође, број изгубљених судских спорова је већи од броја спорова ријешених у корист БиХ. Наведеним трендовима и показатељима је допринио недовољан број предузетих мјера на спречавању настанка судских спорова и умањењу издатака за судске спорове од стране институција БиХ.

4.1. Анализе изгубљених и судских спорова који су у току

Иако је провођење анализа спорова и пракси рада било једна од кључних препорука ревизије учинка из 2014. године ни данас потреба за анализама није препозната у свим институцијама.

Код већине тужених институција из узорка не придаје се довољно пажње анализи покренутих судских спорова. Код покренутих судских спорова ангажман институција је усмјерен на доставу документације потребне за провођење судског поступка и правдање свог поступања. Изостао је критички осврт на властита поступања која су можда и довела до тог спора. Без анализе властитих поступања немогуће је утврдити да ли је узрок спора у погрешном поступању саме институције. И код већ изгубљених судских спорова, институције тешко прихватају чињеницу да погрешно поступају, да требају анализирати своје поступање, утврђивати одговорности за исто и предузети мјере којима би се спријечило ново погрешно поступање. Посљедица претходног је понављање грешака, нови судски спорови и додатни издаци.

Већина институција из узорка није успоставила евиденције судских спорова са детаљима које би им омогућиле увид у цјелокупно стање и кретање судских спорова. Посљедице се огледају у смањеним аналитичким могућностима за анализе и откривање узрока спорова.

Институције које су прописале обавезу провођења анализа су и проводиле ове анализе, а исто је допринијело већем броју предузетих корективних мјера на отклањању узрока судских спорова.

Успостављене евиденције на нивоу Правобранилаштва и МФТ-а о судским споровима нису свеобухватне. Не постоји могућност генерисања података о судским споровима по институцијама са статусом спора и припадајућим издацима по основу истих. Претходно ограничава провођење анализа судских спорова и самим тим и извјештавање о истим.

Иако извјештаји Правобранилаштва садрже анализе најчешћих разлога изгубљених спорова, недостају подаци о стварним издацима за судске спорове и узроцима настанка трошкова извршних предмета. Како извјештаји не садрже ове информације тешко је процијенити значај и посљедице изгубљених судских спорова по буџет институција БиХ.

4.2. Мјере и активности на спречавању судских спорова и умањењу издатака за покренуте судске спорове

Неефикасност надлежних институција БиХ у припреми и доношењу прописа којима би се отклонили узроци покретања одређених судских спорова директно производи нове судске спорове са истим правним основом. Поновљени судски спорови стварају нове издатке из буџета.

Кашњења у доношењу прописа и предузимању мјера којима би се уредило и унаприједило мирно рјешавање спорова смањује могућност бржег рјешавања спора и умањење издатака за исте. Дјелимична и појединачна рјешења мирног рјешавања спорова су довела до умањења издатака за судске спорове, међутим, иста не требају бити замјена за системско уређење процеса мирног рјешавања спорова.

Институције из узорка су ријетко предузимале мјере на унапређењу пракси рада с циљем спречавања нових спорова по истом основу и смањења издатака за спорове чије је исход предвидив. Један од разлога је непостојање анализа што би омогућило препознавање погрешних поступања и предузимање мјера на унапређењу.

Кашњења у корекцијама система и праксама рада, доводе до нових спорова, што даље оптерећује капацитете институција, Правобранилаштва као и судова.

Иако је сарадња између тужених институција и Правобранилаштва на задовољавајућем нивоу, постоји простор за унапређење. Препознавање добрих пракси у сарадњи и примјена истих могла би да допринесе ефикаснијем поступку, умањењу издатака и у коначници позитивном исходу спора.

Иако је унапријеђена размјена података за плаћање по пресудама и даље су присутна кашњења и додатни издаци из буџета по овом основу што указује на одсуство одговорности институција које имају битну улогу у цијелом процесу управљања судским споровима.

5. ПРЕПОРУКЕ

Проведена ревизија је показала да институције БиХ нису ефикасне у предузимању активности с циљем отклањања узрока судских спорова и умањења издатака за судске спорове.

С циљем отклањања узрока судских спорова, а тиме и умањења издатака за судске спорове, Канцеларија за ревизију је формулисала препоруке којим би се могле унаприједити праксе рада и умањити издаци за судске спорове.

Унапређењем пракси рада у области издатака за судске спорове повећава се јавна одговорност спрам јавних средстава и стварају претпоставке за реализацију Циљева одрживог развоја.

Препоруке су упућене Савјету министара БиХ, Правобранилаштву, Министарству финансија и трезора, Министарству правде, институцијама из узорка и Високом судском и тужилачком савјету.

Препорука Савјету министара БиХ

- **Неопходно је благовремено предлагати и доносити прописе и предузимати мјере које ће допринијети смањењу броја судских спорова и с тим у вези припадајућих издатака.**

На бази анализа, извјештаја и приједлога надлежних институција предлагати и доносити прописе којим се стварају претпоставке за отклањање узрока судских спорова као и за унапређење процеса управљања судским споровима. Такође, предлагати и доносити предвиђене прописе којим се уређује и унапређује поступак мирног рјешавања спорова.

Препоруке Правобранилаштву:

- **Унаприједити успостављене евиденције, анализе и извјештавање о судским споровима.**

С циљем бољег праћења и анализа, евиденције се требају допунити подацима о стању поступка, донесеним одлукама судова, правним лијековима, пресуђеним и плаћеним износима по пресудама, трајању поступка и др.

Анализе и извјештаје се требају допунити подацима о пресуђеним тј. стварно исплаћеним издацима за судске спорове по свим врстама трошка. Анализирати извршне поступке, узроке и издатке за исте. Унаприједити анализе и извјештавање о вансудским нагодбама с циљем јаснијег презентовања информација о истим и приједлозима за унапређење истих.

- **Унаприједити постојеће праксе рада и сарадњу са институцијама БиХ.**

Анализирати властите праксе рада и сарадњу са туженим институцијама с циљем предузимања мјера којима би се унаприједиле праксе рада и, у коначници, смањили издаци за судске спорове. Овдје прије свега мислимо на анализу времена и рокова, побољшање сарадње када је у питању мирно рјешавање спорова и бољу комуникацију резултата судског процеса.

Обезбиједити благовремену доставу свих одлука, пресуда, мишљења и др. туженим институцијама на знање или изјашњење. Такође, благовремено достављати налоге за плаћање МФТ-у.

Препорука Министарству финансија и трезора:

- Унаприједити евиденције исплата по судским пресудама и праксе плаћања у предвиђеним роковима.

Унаприједити евиденцију плаћања по свим судским пресудама с циљем једноставнијег и свеобухватнијег добијања података о исплатама како по пресудама, институцијама, врстама трошка и датумима. Благовремено вршити плаћања по налозима Правобранилаштва с циљем избјегавања покретања извршних поступака.

Препорука Министарству правде:

- Припремити и Савјету министара БиХ благовремено доставити приједлоге прописа који се тичу судских спорова.

Овдје се прије свега мисли на Закон о Правобранилаштву. Такође, благовремено припремати и доставити надлежним институцијама и све друге приједлоге прописа који се тичу судских поступања и спорова.

Препорука институцијама из узорка:

- Унаприједити властите праксе у пословању као и праксе поступања у судским споровима.

Ово подразумијева вођење дужне пажње у пословању, поштовању прописа и принципа доброг управљања с циљем спречавања настанка спорова.

Праксе поступања подразумијевају успоставу свеобухватних и ажурних евиденција, као и активну сарадњу са Правобранилаштом у циљу добијања свих потребних података за вођење евиденција.

Институције требају проводити анализе својих поступања и узрока судских спорова. Проведене анализе требале би резултовати корективним мјерама које ће у коначници обезбиједити смањење броја тужби и издатака за судске спорове. Институције су дужне обезбиједити благовремену припрему квалитетних изјашњења на тужбу.

Размотрити могућност доношења интерних процедура у којима ће се дефинисати обавезе и одговорности за евидентирање, праћење, анализу, извјештавање у вези са судским споровима.

Препорука Високом судском и тужилачком савјету и Министарству правде:

- Наставити активности унапређења института мирног рјешавања спорова.

Кроз већ започету реформу правосуђа наставити активности којима би се унаприједио институт мирног рјешавања спорова, створиле претпоставке и промовисао исти с циљем бржег и економичнијег рјешавања спорова.

Тим ревизије учинка:

Јелена Андрић, виши ревизор
учинка

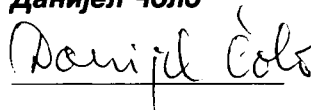

Милан Миловић, самостални
ревизор учинка

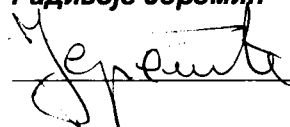
Руководилац Одјељења ревизије
учинка

Данијел Чоло

Руководилац Одјељења за контролу
квалитета, методологију и планирање
ру

Радивоје Јеремић

ПРИЛОЗИ

Прилог 1 – Списак институција БиХ са бројем изгубљених предмета за три врсте парничних предмета

Табела 8: Списак институција БиХ са бројем изгубљених предмета за три врсте парничних предмета (радни спор, накнада штете и дуг) у којима је БиХ тужена за период 2019 – 2023. године.

ТУЖЕНА ИНСТИТУЦИЈА БИХ	БРОЈ ИЗГУБЉЕНИХ СПОРОВА
МО	431
ТБиХ	169
БИХ	95
МП	29
СУД	28
УИО	20
ГП	19
ДКПТ	17
СИРА	14
СПС	7
МИП	5
МФТ	4
МЦП	4
МБ	4
МЉПИ	4
ВСТС	3
АЛМС	3
ЦИК	3
ИНЛ	3
СЗП	2
КВ	2
АС	2
ВНМАС	2
КРЖ	2
IDDEEA	2
АДС	1
ОБА	1
РАК	1
АРВОК	1
МСТЕО	1
ОМБД	1
ПС	1
ЗИКС	1
ОЖПС	1
СМ	1
ДКРЗ	1
УКУПНО	885

Извор: Евиденције Правобранилаштва

Прилог 2 – Преглед 30 анализираних судских спорова

Табела 9: Преглед анализираних парничних предмета

РБ.	Број пресуде	Тужена институција	Врста спора	Узрок спора	Вриједност тужбеног захтјева у КМ	Исплаћени износ у КМ
1	С1 3 П 028404 18	ТБиХ	радни спор	Потраживања по основу исхране и превоза	18.407,65	26.196,49
2	С1 3 П 032671 20	ТБиХ	радни спор	Потраживања по основу исхране и превоза	57.600,00	78.103,30
3	С1 3 П 038499 21	ТБиХ	радни спор	Потраживања по основу исхране и превоза	32.245,00	35.704,10
4	С1 3 П 040050 22	ТБиХ	накнада штете	Неосновано лишење слободе	10.500,00	8.243,66
5	С1 3 П 043085 23	ТБиХ	накнада штете	Немогућност коришћења возила	34.000,00	29.813,00
6	С1 3 П 028749 18	МП	накнада штете	Неосновано лишење слободе	57.900,00	64.137,76
7	С1 3 П 030364 19	МП	накнада штете	Неосновано лишење слободе	36.948,03	16.302,92
8	С1 3 П 032780 21	МП	накнада штете	Неосновано лишење слободе	65.000,00	18.394,09
9	С1 3 П 034915 22	МП	накнада штете	Неосновано лишење слободе	126.400,00	21.160,00
10	С1 3 П 042843 23	МП	накнада штете	Неосновано лишење слободе	35.380,00	24.913,40
11	С1 3 П 029203 18	СУД	радни спор	Потраживања по основу исхране и превоза	12.500,00	12.020,96
12	С1 3 П 033834 20	СУД	радни спор	Потраживања по основу исхране	341,86	1.004,82
13	С1 3 П 036341 20	СУД	радни спор	Потраживања по основу исхране и превоза	11.740,00	21.356,71
14	С1 3 П 040484 22	СУД	радни спор	Потраживања по основу дискриминације	7.665,00	12.996,97
15	С1 3 П 041600 21	СУД	накнада штете	Немогућност коришћења возила	3.724,93	4.128,93
16	С1 3 П 028120 18	МО	дуг	Исплата регресног дуга	54.629,13	69.556,07
17	С1 3 П 035545 20	МО	радни спор	Потраживања по основу разлике плате	14.415,00	17.852,40
18	С1 3 П 012941 20	МО	накнада штете	Неизвршење уговорене обавезе	350.014,58	324.922,58
19	С1 3 П 041367 22	МО	радни спор	Потраживања по основу разлике плате	18.000,00	19.289,60
20	65 0 ПС 709944 23	МО	дуг	Неизвршење уговорене обавезе	113.534,54	20.597,34
21	С1 3 П 028463 20	ГП	радни спор	Поништење рјешења о унапређењу	6.000,00	2.316,60

22	C1 3 П 0335570 21	ГП	радни спор	Поништење рјешења о дисциплинској казни	10.000,00	1.263,60
23	C1 3 П 033517 20	ГП	накнада штете	Немогућност коришћења возила	7.000,00	1.312,21
24	C1 3 П 038655 22	ГП	радни спор	Поништење рјешења о унапређењу	5.001,00	842,40
25	C1 3 П 035120 20	ГП	радни спор	Поништење рјешења о престанку радног односа	10.100,00	3.890,74
26	C1 3 И 018394 15	УИО	радни спор	Исплата изгубљене добити	14.236,70	5.639,40
27	C1 3 П 034595 20	УИО	радни спор	Потраживање по основу накнаде за рад у УО	62.904,00	11.416,56
28	C1 3 П 040908 22	УИО	накнада штете	Исплата изгубљене добити	40.000,00	1.111,50
29	C1 3 П 041869 21	УИО	дуг	Поврат депозита	8.500,00	535,00
30	C1 3 МАЛ 043839 23	УИО	накнада штете	Неосновано богаћење	5.000,00	1.500,00
	УКУПНО				1.229.687,42	856.523,11

Прилог 3 – Кретање предмета по годинама, врстама и статусу

Табела 10: Преглед кретања предмета по годинама, врстама и статусу

Врста предмета	Запримљени					У раду					Завршено					Незавршено				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Парнични предмети	418	394	448	404	384	1647	1560	1668	1577	1599	481	340	495	360	409	1166	1220	1173	1217	1190
Извршни предмети	76	88	114	149	73	1010	894	848	860	740	204	160	137	193	242	806	734	711	667	498
Управни предмети	99	234	340	422	756	303	502	734	992	1573	35	118	164	175	308	268	384	570	817	1265
Вансудска нагодба	5	11	9	10	5	16	22	17	20	18	5	14	7	7	14	11	8	10	13	4
Предмет са елементом иностраности	4	5	6	3	4	22	25	29	28	24	2	2	4	8	6	20	23	25	20	18
Остали разни предмети	55	57	76	55	29	95	95	120	122	99	57	42	62	61	44	38	53	67	61	46
Адхезиони предмети	2	7	5	6	2	27	32	30	35	32	2	7	1	5	7	25	25	29	30	25
Предмети који се воде пред Уставним судом	34	28	53	88	97	81	77	88	151	231	32	42	25	17	24	49	35	63	134	207
УКУПНО	693	824	1.051	1.137	1.350	3.201	3.207	3.533	3.775	4.297	818	725	895	826	1.054	2.383	2.482	2.638	2.947	3.243

Извор: Извјештаји о раду Правобранилаштва 2019 – 2023.

Прилог 4 – Преглед парничних предмета у којима су тужене институције БиХ и који су окончани у корист супротне странке по врсти спора и годинама

Табела 11: Преглед парничних предмета који су окончани у корист супротне странке по врсти спора и годинама

Врста спора	2019	2020	2021	2022	2023
Радни спор	183	98	211	134	84
Дуг	22	17	29	41	52
Накнада штете	24	26	41	31	27
Утврђење	0	5	3	2	4
Утврђење и укњижба	0	2	1	2	3
Поништење рјешења	4	0	1	0	2
Неосновано богаћење	1	1	0	0	1
Признавање права власништва досјелошћу	0	1	1	0	0
Брисање хипотеке	0	0	0	1	0
Експропријација	0	0	0	0	1
Хипотека	0	1	0	0	0
Исплата девизне штедње	1	0	0	0	0
Ликвидација	1	0	0	0	0
Одређивање привремене мјере обезбјеђења новчаног потраживања	0	0	1	0	0
Отказ уговора	0	0	0	0	1
Стечај	1	0	0	0	0
Укупно	237	151	288	211	175

Извор: Евиденције Правобранилаштва

Прилог 5 – Детаљи о евиденцијама МО и УИО

Код МО и УИО је обавеза вођења евиденција прописана кроз интерне процедуре, а прописано је и шта евиденције требају садржавати од елемената.⁸³ Елементи које садрже ове евиденције су подаци о тужиоцу и туженој, врсти тужбе износу вриједности спора, радњама предузетим у предмету, податке о судским одлукама, досуђеним износима како главног дуга тако и трошкова поступка. Поред ових података евиденција садржи и податке о разлозима за покретање парничног поступка, податке о уоченим слабостима праксе рада, податке о сачињеним иницијативама за унапређење праксе рада, име задуженог службеника. Ове евиденције имају могућност филтрирања података што им омогућава да имају потпуни увид у стање у области.

Табела 12: Примјер евиденције МО

ТУЖИЛАЦ	
ТУЖЕНИ	
ПРЕДМЕТ ТУЖБЕ	
БРОЈ ПРЕДМЕТА	
ГОДИНА	
ОБРАЂИВАЧ	
ВИСИНА ТУЖБЕНОГ ЗАХТЈЕВА	
ПРВОСТЕПЕНИ ПОСТУПАК (поступак у току, тужба уважена/одбијена/повучена)	
ВИСИНА ДОСУЂЕНОГ ИЗНОСА У I СТЕПЕНУ	
СТАТУС ДРУГОСТЕПЕНОГ ПОСТУПКА (ж. поднијета/одбијена/ж. Уважена (пр. преиначена или враћена на пон. пост.)	
КОНАЧНА ВИСИНА ДОСУЂЕНОГ ИЗНОСА	
ДОСУЂЕНИ ТРОШКОВИ У КОРИСТ ПРАВОБРАНИЛАШТВА БИХ	
ДОСУЂЕНИ ТРОШКОВИ НА ТЕРЕТ БИХ	
СТАТУС СПОРА	
ГОДИНА ОКОНЧАЊА СПОРА	
ПРИМЈЕДБА	

⁸³ УИО: Интерне процедуре за провођење активности у вези са парничним поступцима, акт: 01-02-2-610-14/23 од 28.03.2023. године, Налози за поступање број: 01-02-2-1159-1/19 од 28.05.2019. године, 01-02-2-2318/21 од 29.10.2021. године, 01-02-2-1104/23 од 12.04.2023. године, акт број: 01-02-2-1104-11/23 од 07.07.2023. године, МО: Процедуре о начину и роковима за поступање приликом припремања одговора на тужбе и изјашњења у управним споровима и парничним поступцима, акт: 13-02-3-1922-1/19 од 11.07.2019. године

Прилог 6 – Слабости евиденција институција из узорка

ТБиХ посједује евиденције само активних спорова.

МП судске спорове по основу накнаде штете за неоснован боравак у притвору не евидентира као своје спорове. У току ревизије предочен нам допис МП-а према Правобранилаштву и Суду с циљем разрешења питања навођења МП-а као тужене институције у овим врстама спорова.⁸⁴ Ревизији нису предочене даље активности по овом питању.

У ГП не постоји заједничка евиденција на нивоу институције јер двије организационе јединице у ГП воде посебне евиденције.

Суд нема унифициране евиденције, већином води само податке о тужиоцу, износу тужбеног захтјева и укратко статус предмета.

⁸⁴ Акт број 03-50-2917/24 од 25.04.2024. године

Прилог 7 – Преглед разлога за изгубљене судске спорове и приједлога за унапређење

Врста спора/предмета	Детаљи о предметима у 2019. години
Предмети припадника ОС БиХ и МО БиХ	<p>Током 2019. године против БиХ окончано је око 60 предмета, у којима се као тужилац јављали припадници ОС БиХ, а тужена је БиХ - МО БиХ. Сви поступци окончани су у корист тужилаца.</p> <p>Правни основ за овакве одлуке, Суд БиХ нашао је у одредбама Закона о служби у ОС БиХ, којим је уређено право на разлику плате у случају обављања послова чина нижег од личног чина припадника ОС БиХ.</p> <p>Пракса суда је таква да су донесене правоснажне пресуде којима је утврђено право на разлику плате ових лица по предметном основу. Уз овакво правно схватање Суда БиХ није могуће очекивати другачије исходе поступака од тренутних, због чега ово питање убудуће мора бити третирано на одговарајући начин од самог МО БиХ или других надлежних органа кроз измјене Закона о служби у ОС БиХ. У супротном по овом основу наставиће се одлив буџетских средстава.</p>
Предмети правосудног особља БиХ	<p>Током 2019. године против БиХ окончано је 40 поступака, у којима се као тужилац јавља правосудно особље на нивоу БиХ.</p> <p>Правни основ тужбених захтјева била је дискриминација ове категорије запослених у правосудним институцијама БиХ у односу на све друге запослене у погледу права на накнаду за исхрану у току рада, права на накнаду превоза на посао и са посла, права на накнаду за одвојен живот и права на смјештај, а која је утврђена Одлуком Уставног суда БиХ број У-7/12 од 30. јануара 2013. године и Одлуком Уставног суда БиХ број У-29/13 од 28. марта 2014. године.</p> <p>На основу наведених одлука Уставног суда БиХ, Суд БиХ, као надлежни суд, установио је судску праксу у којој тужиоцима, као правосудном особљу Суда БиХ, Тужилаштва БиХ и Високог судског и тужилачког савјета БиХ, досуђује накнаду штете због дискриминације, с обзиром на то да Законом о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ нису утврђена права на накнаду за исхрану у току рада, превоза на посао и са посла, одвојен живот и смјештај.</p> <p>Правобранилаштво БиХ нема никакву могућност да било шта учини како би промијенило исход ових поступака, који се махом окончавају у корист тужиоца.</p>
Предмети неоснованог лишења слободе	<p>Чланом 436. став (1) тачка а) Закона о кривичном поступку БиХ (Службени гласник БиХ, бр. 3/2003, 32/2003 - испр, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 - др. закон, 93/2009, 72/2013 и 65/2018) прописано је право на накнаду штете лицу које је пред Судом БиХ било у притвору, а није дошло до покретања кривичног поступка или је поступак обустављен или је правноснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена.</p> <p>Током 2019. године из овог основа против БиХ окончано је 29 парничних предмета по тужбама за накнаду штете против БиХ по основу неоснованог лишења слободе. Сви предмети су ријешени у корист тужиоца.</p> <p>Правни основ ових захтјева је неспоран и готово да не постоји могућност да исти буду ријешени у корист БиХ.</p> <p>Закон о кривичном поступку БиХ предвиђа могућност мирног рјешавања ових спорова пред Министарством правде БиХ, али се пред овим министарством тај начин рјешавања спорова никада не користи.</p> <p>У циљу смањења трошкова ових поступака мишљења смо да би требало заузети проактивнији приступ у рјешавању спорова ове врсте прије самог чина подизања тужбе пред надлежним судом. У том погледу ваљало би размотрити могућност да се пред МП БиХ закључе нагодбе о мирном рјешавању спора, уз утврђивање одговарајуће методологије за одређивање накнада из овог основа. Правобранилаштво БиХ би у том случају било спремно дати допринос и са МП БиХ изнаћи најбоља рјешења.</p>

Врста спора/ предмета	Детаљи о предметима у 2020. години
Предмети припадника ОС БиХ и МО БиХ	<p>Током 2020. године против БиХ окончано је око 27 предмета, у којима су се као тужилац јављали припадници ОС БиХ, а тужена је БиХ - МО БиХ. Сви поступци окончани су у корист тужилаца.</p> <p>Правни основ за овакве одлуке, Суд БиХ нашао је у одредбама Закона о служби у ОС БиХ, којим је уређено право на разлику плате у случају обављања послова чина нижег од личног чина припадника ОС БиХ.</p> <p>Пракса суда је таква да су донесене правоснажне пресуде којима је утврђено право на разлику плате ових лица по предметном основу. Уз овакво правно схватање Суда БиХ није могуће очекивати другачије исходе поступака од тренутних, због чега ово питање убудуће мора бити третирано на одговарајући начин од самог МО БиХ или других надлежних органа кроз измјене Закона о служби у ОС БиХ. У супротном по овом основу наставиће се одлив буџетских средстава.</p>
Предмети правосудног особља БиХ	<p>Током 2020. године против БиХ окончан је око 31 предмет, у којима се као тужилац јавља правосудно особље на нивоу БиХ.</p> <p>Правни основ тужбених захтјева била је дискриминација ове категорије запослених у институцијама БиХ у односу на све друге запослене у погледу права на накнаду за исхрану у току рада, права на накнаду превоза на посао и са посла, права на накнаду за одвојен живот и права на смјештај, а која је утврђена Одлуком Уставног суда БиХ број У-7/12 од 30. јануара 2013. године и Одлуком Уставног суда БиХ број У-29/13 од 28. марта 2014. године.</p> <p>На основу наведених одлука Уставног суда БиХ, Суд БиХ, као надлежни суд, установио је судску праксу у којој тужиоцима, као правосудном особљу Суда БиХ, Тужилаштва БиХ и Високог судског и тужилачког савјета БиХ, досуђује накнаду штете због дискриминације, с обзиром на то да Законом о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ нису утврђена права на накнаду за исхрану у току рада, превоза на посао и са посла, одвојен живот и смјештај.</p> <p>Правобранилаштво БиХ нема никакву могућност да било шта учини како би промијенило исход ових поступака, који се махом окончавају у корист тужиоца. Напријед наведеним одлукама Уставног суда БиХ наложено је Парламентарној скупштини БиХ да усагласи спорне одредбе Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ са Уставом БиХ, на начин да се отклони утврђена дискриминација, те наведена лица уведу у права.</p>
Предмети неоснованог лишења слободе	<p>Чланом 436. став (1) тачка а) Закона о кривичном поступку БиХ (Службени гласник БиХ, бр. 3/2003, 32/2003 - испр, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 - др. закон, 93/2009, 72/2013 и 65/2018) прописано је право на накнаду штете лицу које је пред Судом БиХ било у притвору, а није дошло до покретања кривичног поступка или је поступак обустављен или је правоснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена.</p> <p>Током 2020. године из овог основа против БиХ окончано је 35 парничних предмета по тужбама за накнаду штете по основу неоснованог лишења слободе. Сви предмети су ријешени у корист тужиоца.</p> <p>Правни основ ових захтјева је неспоран и готово да не постоји могућност да исти буду ријешени у корист БиХ.</p> <p>Закон о кривичном поступку БиХ предвиђа могућност мирног рјешавања ових спорова пред Министарством правде БиХ, али се пред овим министарством тај начин рјешавања спорова никада не користи.</p> <p>У циљу смањења трошкова ових поступака мишљења смо да би требало заузети проактивнији приступ у рјешавању спорова ове врсте прије самог чина подизања тужбе пред надлежним судом. У том погледу ваљало би размотрити могућност да се пред МП БиХ закључе нагодбе о мирном рјешавању спора, уз утврђивање одговарајуће методологије за одређивање накнада из овог основа. Правобранилаштво БиХ би у том случају било спремно дати допринос и са МП БиХ изнаћи најбоља рјешења.</p>

Врста спора/предмета	Детаљи о предметима у 2021. години
Предмети припадника ОС БиХ и МО БиХ	<p>Током 2021. године против Босне и Херцеговине окончано је око 104 предмета, у којима се као тужилац јављају припадници Оружаних снага Босне и Херцеговине, а тужена је Босна и Херцеговина - Министарство одбране Босне и Херцеговине. Сви поступци окончани су у корист тужилаца.</p> <p>Правни основ за овакве одлуке Суд Босне и Херцеговине је нашао у одредбама Закона о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине, којим је уређено право на разлику плате у случају обављања послова чина нижег од личног чина припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине. Пракса суда је таква да су донесене правноснажне пресуде којима је утврђено право на разлику плате ових лица по предметном основу. Уз овакво правно схватање Суда Босне и Херцеговине није могуће очекивати другачије исходе поступака од тренутних, због чега ово питање убудуће мора бити третирано на одговарајући начин од самог Министарства одбране Босне и Херцеговине или других надлежних органа кроз измјене Закона о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине. У супротном, по овом основу наставиће се одлив буџетских средстава.</p>
Предмети правосудног особља Босне и Херцеговине	<p>Током 2021. године против Босне и Херцеговине окончана су око 74 предмета, у којима се као тужилац јавља правосудно особље на нивоу Босне и Херцеговине.</p> <p>Правни основ тужбених захтјева је дискриминација ове категорије запослених у институцијама Босне и Херцеговине у односу на све друге запослене у погледу права на накнаду за исхрану у току рада, права на накнаду за превоз на посао и са посла, права на накнаду за одвојен живот и права на смјештај, а која је утврђена Одлуком Уставног суда БиХ број У-7/12 од 30. јануара 2013. године и Одлуком Уставног суда БиХ број У-29/13 од 28. марта 2014. године.</p> <p>На основу наведених одлука Уставног суда Босне и Херцеговине Суд Босне и Херцеговине, као надлежни суд, установио је судску праксу у којој тужиоцима оличеним у правосудном особљу Суда Босне и Херцеговине, Тужилаштва Босне и Херцеговине и Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине, досуђује накнаду штете због дискриминације с обзиром на то да Законом о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине нису утврђена права на накнаду за исхрану у току рада, превоза на посао и са посла, одвојен живот и смјештај.</p> <p>Правобранилаштво Босне и Херцеговине нема никакву могућност да било шта учини како би промијенило исход ових поступака, који се махом окончавају у корист тужилаца.</p> <p>Напријед наведеним одлукама Уставног суда Босне и Херцеговине наложено је Парламентарној скупштини да усагласи спорне одредбе Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине са Уставом Босне и Херцеговине, на начин да се отклони утврђена дискриминација, те наведена лица уведу у права.</p> <p>Дана 05.12.2020. године ступио је на снагу Закон о измјенама и допунама Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине којим су утврђена права на накнаду за исхрану у току рада, превоза на посао и са посла, одвојен живот и смјештај правосудном особљу Суда Босне и Херцеговине, Тужилаштва Босне и Херцеговине и Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине. Ступањем на снагу овог закона коначно је ријешен проблем који су изазивали спорови из овог основа, с тога је у 2021. години запримљено знатно више предмета у односу на 2020. годину из разлога што бржег рјешавања, те се тако очекује да у наредном периоду ова врста спорова потпуно ишчезне.</p>
Предмети неоснованог лишења слободе	<p>Чланом 436. став (1) тачка а) Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине (Службени гласник Босне и Херцеговине, бр. 3/2003, 32/2003 - испр, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 - др. закон, 93/2009, 72/2013 и 65/2018) прописано је право на накнаду штете лицу које је пред Судом Босне и Херцеговине било у притвору, а није дошло до покретања кривичног поступка, или је поступак обустављен или је правноснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена.</p>

	<p>Током 2021. године из овог основа против Босне и Херцеговине окончано је 16 парничних предмета по тужбама за накнаду штете по основу неоснованог лишења слободе. Сви предмети су ријешени у корист тужилаца.</p> <p>Правни основ ових захтјева је неоспоран и готово да не постоји могућност да исти буду ријешени у корист Босне и Херцеговине.</p> <p>Закон о кривичном поступку Босне и Херцеговине предвиђа могућност мирног рјешавања ових спорова пред Министарством правде Босне и Херцеговине, али се тај начин рјешавања спорова никада не користи.</p> <p>У циљу смањења трошкова вођења ових поступака мишљења смо да би требало заузети проактивнији приступ у рјешавању спорова ове врсте прије самог чина подизања тужбе пред надлежним судом. У том погледу ваљало би размотрити могућност да се пред Министарством правде Босне и Херцеговине закључе нагодбе о мирном рјешавању спора, уз утврђивање одговарајуће методологије за одређивање висине накнада из овог основа. Правобранилаштво Босне и Херцеговине би у том случају било спремно дати допринос и са Министарством правде Босне и Херцеговине изнаћи најбоља рјешења.</p>
--	--

Врста спора/предмета	Детаљи о предметима у 2022. години
Предмети припадника ОС БиХ и МО БиХ	<p>Током 2022. године против Босне и Херцеговине окончана су око 92 предмета, у којима се као тужилац јављају припадници Оружаних снага Босне и Херцеговине, а тужена је Босна и Херцеговина - Министарство одбране Босне и Херцеговине. Сви поступци окончани су у корист тужилаца.</p> <p>Правни основ за овакве одлуке Суд Босне и Херцеговине је нашао у одредбама Закона о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине, којим је уређено право на разлику плате у случају обављања послова чина нижег од личног чина припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине.</p> <p>Пракса суда је таква да су донесене правноснажне пресуде којима је утврђено право на разлику плате ових лица по предметном основу. Уз овакво правно схватање Суда Босне и Херцеговине није могуће очекивати другачије исходе поступака од тренутних, због чега ово питање убудуће мора бити третирано на одговарајући начин од самог Министарства одбране Босне и Херцеговине или других надлежних органа кроз измјене Закона о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине. У супротном, по овом основу наставиће се одлив буџетских средстава.</p>
Предмети правосудног особља БиХ	<p>Током 2022. године против Босне и Херцеговине окончан је око 21 предмет, у којима се као тужилац јавља правосудно особље на нивоу Босне и Херцеговине.</p> <p>Правни основ тужбених захтјева је дискриминација ове категорије запослених у институцијама Босне и Херцеговине у односу на све друге запослене у погледу права на накнаду за исхрану у току рада, права на накнаду за превоз на посао и са посла, права на накнаду за одвојен живот и права на смјештај, а која је утврђена Одлуком Уставног суда БиХ број У-7/12 од 30. јануара 2013. године и Одлуком Уставног суда БиХ број У-29/13 од 28. марта 2014. године.</p> <p>На основу наведених одлука Уставног суда Босне и Херцеговине Суд Босне и Херцеговине, као надлежни суд, установио је судску праксу у којој тужиоцима оличеним у правосудном особљу Суда Босне и Херцеговине, Тужилаштва Босне и Херцеговине и Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине, досуђује накнаду штете због дискриминације, с обзиром на то да Законом о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине нису утврђена права на накнаду за исхрану у току рада, превоза на посао и са посла, одвојен живот и смјештај.</p> <p>Правобранилаштво Босне и Херцеговине нема никакву могућност да било шта учини како би промијенило исход ових поступака, који се махом окончавају у корист тужилаца.</p>

	<p>Напријед наведеним одлукама Уставног суда Босне и Херцеговине наложено је Парламентарној скупштини да усагласи спорне одредбе Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине са Уставом Босне и Херцеговине, на начин да се отклони утврђена дискриминација, те наведена лица уведу у права.</p> <p>Дана 05.12.2020. године ступио је на снагу Закон о измјенама и допунама Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине којим су утврђена права на накнаду за исхрану у току рада, превоза на посао и са посла, одвојен живот и смјештај правосудном особљу Суда Босне и Херцеговине, Тужилаштва Босне и Херцеговине и Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине. Ступањем на снагу овог закона коначно је ријешен проблем који су изазивали спорови из овог основа, с тога је у 2022. години запримљено знатно више предмета у односу на 2021. годину из разлога што бржег рјешавања, те се тако очекује да у наредном периоду ова врста спорова потпуно ишчезне.</p>
Предмети неоснованог лишења слободе	<p>Чланом 436. став (1) тачка а) Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине (Службени гласник Босне и Херцеговине, бр. 3/2003, 32/2003 - испр, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 - др. закон, 93/2009, 72/2013 и 65/2018) прописано је право на накнаду штете лицу које је пред Судом Босне и Херцеговине било у притвору, а није дошло до покретања кривичног поступка, или је поступак обустављен или је правноснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена.</p> <p>Током 2022. године из овог основа против Босне и Херцеговине окончано је 12 парничних предмета по тужбама за накнаду штете по основу неоснованог лишења слободе. Сви предмети су ријешени у корист тужилаца.</p> <p>Правни основ ових захтјева је неоспоран и готово да не постоји могућност да исти буду ријешени у корист Босне и Херцеговине.</p> <p>Закон о кривичном поступку Босне и Херцеговине предвиђа могућност мирног рјешавања ових спорова пред Министарством правде Босне и Херцеговине, али се тај начин рјешавања спорова никада не користи.</p> <p>У циљу смањења трошкова вођења ових поступака мишљења смо да би требало заузети проактивнији приступ у рјешавању спорова ове врсте прије самог чина подизања тужбе пред надлежним судом. У том погледу ваљало би размотрити могућност да се пред Министарством правде Босне и Херцеговине закључе нагодбе о мирном рјешавању спора, уз утврђивање одговарајуће методологије за одређивање висине накнада из овог основа. Правобранилаштво Босне и Херцеговине би у том случају било спремно дати допринос и са Министарством правде Босне и Херцеговине изнаћи најбоља рјешења.</p>

Врста спора/предмета	Детаљи о предметима у 2023. години
Предмети припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине и Министарства одбране Босне и Херцеговине	<p>Током 2023. године против БиХ окончана су 62 предмета, у којима су се као тужиоци јављали припадници ОС БиХ и МО БиХ. Сви поступци окончани су у корист тужилаца.</p> <p>Правни основ за овакве одлуке, Суд БиХ нашао је у одредбама Закона о служби у ОС БиХ, којима је уређено право на разлику плате у случају обављања послова чији опис подразумијева нижи чин од личног чина припадника ОС БиХ и обављања послова другог радног мјеста.</p> <p>У извјештајном периоду запримљено је 105 нових предмета у којима су поднесене тужбе против МО. Од тога 101 предмет води се ради повреде права из радног односа. У односу на 2022. годину, када су запримљена 84 предмета, евидентан је пораст ове врсте предмета.</p>
Предмети правосудног особља Босне и Херцеговине	<p>Током 2023. године против БиХ окончано је 7 поступака, у којима су се као тужиоци појављивали носиоци правосудних функција на нивоу БиХ.</p> <p>Правни основ тужбених захтјева била је дискриминација ове категорије запослених у правосудним институцијама БиХ у односу на друге запослене у погледу права на накнаду за исхрану у току рада, права на накнаду превоза на посао и са посла, права на накнаду за</p>

	<p>одвојен живот и права на смјештај, а која је утврђена Одлуком Уставног суда БиХ број У-7/12 од 30. јануара 2013. године и Одлуком Уставног суда БиХ број У-29/13 од 28. марта 2014. године.</p> <p>На основу наведених одлука Уставног суда БиХ, Суд БиХ, као надлежни суд, установио је судску праксу у којој тужиоцима, као правосудном особљу Суда БиХ, Тужилаштва БиХ и Високог судског и тужилачког савјета БиХ, досуђује накнаду штете због дискриминације, с обзиром на то да Законом о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ нису утврђена права на накнаду за исхрану у току рада, превоза на посао и са посла, одвојен живот и смјештај.</p> <p>Напријед наведеним одлукама Уставног суда БиХ наложено је Парламентарној скупштини БиХ да усагласи спорне одредбе Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ са Уставом БиХ, на начин да се отклони утврђена дискриминација, те наведена лица уведу у права.</p> <p>Закон о измјенама и допунама Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ, који је објављен у Службеном гласнику БиХ, број 77/20, утврђена су права на накнаду за исхрану у току рада, превоза на посао и са посла, одвојен живот и смјештај правосудном особљу Суда БиХ, Тужилаштва БиХ и Високог судског и тужилачког савјета БиХ. Ступањем на снагу овог закона ријешен је проблем који је изазивао спорове из овог основа.</p>
<p>Предмети неоснованог лишења слободе</p>	<p>Чланом 436. став (1) тачка а) Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине (Службени гласник Босне и Херцеговине, бр. 3/2003, 32/2003 - испр, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 - др. закон, 93/2009, 72/2013 и 65/2018) прописано је право на накнаду штете лицу које је пред Судом Босне и Херцеговине било у притвору, а није дошло до покретања кривичног поступка или је поступак обустављен или је правноснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена.</p> <p>Током 2023. године окончано је 15 парничних предмета по тужбама за накнаду штете против Босне и Херцеговине по основу неоснованог лишења слободе. Сви предмети су ријешени у корист тужилаца.</p> <p>Закон о кривичном поступку Босне и Херцеговине предвиђа могућност мирног рјешавања ових спорова пред Министарством правде Босне и Херцеговине, али се пред овим министарством тај начин рјешавања спорова не користи.</p>

Извор: Извјештаји о раду Правобранилаштва

Прилог 8 – Упоредни преглед вриједности изгубљених судских спорова и износа који су плаћени по правоснажним судским пресудама по годинама

У наредној табели презентовани су подаци о вриједностима тужбених захтјева изгубљених судских спорова које наводи Правобранилаштво у својим годишњим извјештајима о раду као и подаци о стварним исплатама по основу пресуда који су наведени у извјештајима МФТ.

Табела 13: Упоредни преглед вриједности изгубљених судских спорова

Година	Подаци о вриједности изгубљених парничних и извршних поступака из извјештаја о раду Правобранилаштва у КМ	Подаци о исплатама по судским пресудама (главни дуг, камата, трошкови парничног и извршног поступка) у КМ
2019	11.481.892	5.659.311
2020	1.939.613	2.393.023
2021	3.256.826	2.520.082
2022	3.333.520	2.876.479
2023	2.679.679	3.541.265

Извор: Извјештаји о раду Правобранилаштва и извјештаји о извршењу буџета

Прилог 9 – Кадровска попуњеност Правобранилаштва у посљедњих пет година.

Табела 14: Попуњеност систематизованих мјеста за период 2019 – 2023. година

Радна мјеста	Систематизовано	Попуњеност				
		2019	2020	2021	2022	2023
Правобранилац и замјеници	3	3	3	3	3	3
Помоћници правобраниоца	9	5	7	7	6	5
Секретар	1	1	/	/	/	/
Државни службеник	2	1	1	1	1	1
Запосленици	8	8	8	8	8	8
УКУПНО	23	18	19	19	18	17

*Извор: Извјештаји о раду Правобранилаштва за период 2019 – 2023. година

Прилог 10 – Подаци из модула за плаћање по пресудама

Подаци који се уносе у модул су:

- врста пресуде (накнада нематеријалне/материјалне штете због неоснованог боравка у притвору, накнада нематеријалне/материјалне штете због повреде на раду, исплата потраживања из радног односа, накнада штете, неиспуњавање уговорене обавезе, неиспуњавање обавеза и дужности, трошкови поступка),
- број пресуде,
- датум пресуде,
- датум пријема пресуде у Правобранилаштво,
- назив суда који је донио пресуде,
- списак свих докумената који су постављени у заједнички фолдер,
- напомену – све специфичности везане за пресуду на које је потребно обратити пажњу када је у питању плаћање.

МФТ приликом припреме за плаћање уноси добављача тј. оног коме је потребно извршити плаћања према подацима из пресуде и из напомене.

Извјештаји који се могу генерисати из овог модула су преглед пресуда по броју или према задатом датуму/периоду као и извјештај о обрачуну свих плаћања по појединачној пресуди.

Прилог 11 – Одлуке Уставног суда из 2013. и 2014. године

Одлука о допутивости и меритуму Уставног суда од 30.01.2013. године, Службени гласник БиХ 17/13:

Налаже се Парламентарној скупштини БиХ да, у складу са чланом 63. став 4. Правила Уставног суда БиХ, најкасније у року од шест мјесеци од дана достављања ове одлуке, усклади Закон о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ (Службени гласник БиХ бр. 90/05 и 32/07) у погледу накнада на име трошкова превоза, топлог оброка и одвојеног живота са одредбама члана I/2. Устава БиХ и одредбама члана II/4. Устава БиХ, у вези са чланом 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, као и чланом 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима.

Одлука о допутивости и меритуму Уставног суда од 28.03.2014. године, Службени гласник БиХ 40/14:

Налаже се Парламентарној скупштини БиХ да, у складу с чланом 63. став 4. Правила Уставног суда БиХ, најкасније у року од шест мјесеци од дана доставе ове одлуке, усклади Закон о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ (Службени гласник БиХ бр. 90/05 и 32/07) у погледу накнада на име трошкова смјештаја с одредбама члана I/2. Устава БиХ и одредбама члана II/4. Устава БиХ, у вези с чланом 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, као и чланом 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима.

Прилог 12 – Одлуке Уставног суда из 2023. године и хронологија активности

Одлука о допуствости и меритуму У-25/22 , од 19.01.2023. године, Службени гласник БиХ 29/23:

Налаже се Парламентарној скупштини БиХ да, у складу са чланом 61. став (4) Правила Уставног суда БиХ, најкасније у року од шест мјесеци од дана објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику БиХ" усклади Закон о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ (Службени гласник Босне и Херцеговине бр. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15 и 77/20) у погледу накнада на име дежурства/приправности са чланом I/2. Устава БиХ и члана ИИ/4. Устава БиХ, члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и члана 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима.

Одлука о допуствости и меритуму У-22/22 , од 23.03.2023. године, Службени гласник БиХ 29/23:

Налаже се Парламентарној скупштини БиХ да, у складу са чланом 61. став (4) Правила Уставног суда БиХ, најкасније у року од шест мјесеци од дана објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику БиХ" усклади Закон о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ (Службени гласник Босне и Херцеговине бр. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15 и 77/20) у погледу права на трошкове смјештаја и накнаду за одвојени живот за стручно особље у правосудним институцијама БиХ с одредбама члана I/2. Устава БиХ и члана II/4. Устава БиХ, члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и члана 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима.

Хронологија активности надлежних институција поводом одлука Уставног суда БиХ

1. Прва сједница Заједничког колегијума оба дома Парламентарне скупштине БиХ од 22.02.2023. године,
2. Акт Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ број: 01-50-2-13-10/23 од 19.04.2023. године,
3. Допис доставе ГС Савјета министара према МП, акт број: 05-07-1 -668-36/23 од 27.03.2023. године и акт број: 05-02-1-1129-1/23 од 25.04.2023. године.
4. Нацрт закона о допунама Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ, достављен је ГС Савјету министара на разматрање и утврђивање приједлога актом број: 06-07-14-3927/23 од 6.2.2024. године и налази се у процедури у Парламентарној скупштини БиХ.

Прилог 13 – Активности на дефинисању начина за накнаду штете по основу неоснованог боравка у притвору

Чланом 436. став (1) тачка а) Закона о кривичном поступку БиХ прописано је сљедеће:

Право на накнаду штете има лице које је пред Судом БиХ било у притвору, а није дошло до покретања кривичног поступка, или је поступак обустављен или је правноснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена. Такође, прописано је и да је прије подношења тужбе за накнаду штете Суду, оштећени дужан да се својим захтјевом обрати надлежном министарству Босне и Херцеговине, ради постизања споразума о постојању штете и врсти и висини накнаде. Ако захтјев за накнаду штете не буде усвојен или по њему надлежно министарство Босне и Херцеговине не донесе одлуку у року од три мјесеца од дана подношења захтјева, оштећени може код надлежног суда поднијети тужбу за накнаду штете.

Према наводима МП-а потребне су додатне измјене Закона о кривичном поступку измјенама којим би било предвиђено да Савјет министара одлуком пропише критеријуме за закључивање споразума о постојању штете, врсти и висини накнаде и то на приједлог МП. Они су ове активности предузели 2019. године када је министар правде именовао Радну групу за израду измјена и допуна кривичног законодавства 19.09.2019. године. Активности још увијек трају и у процедури су још код МП.

Прилог 14 – Захтјеви и одлуке МП по основу захтјева за накнаду штете по основу неоснованог боравка у притвору

У наредној табели приказан је број захтјева лица неоправдано осуђених и неосновано лишених слободе према МП ради постизања споразума о накнади штете и подаци о одлукама МП по основу истих.

Табела 15: Број захтјева за накнаду штете са одлукама МП за период 2021 – 2023. година

Година	2021	2022	2023
Број захтјева лица неоправдано осуђених и неосновано лишених слободе ради постизања споразума/нагодби	20	21	32
Број одлука МП да неће проводити поступак тј. неће одлучивати о захтјевима за постизање споразума	11	14	21
Број одлука МП да нису испуњени законски услови за постизање споразума о постојању штете и врсти и висини накнаде штете	9	7	11
Број постигнутих споразума	0	0	0

Извор: подаци МП

Прилог 15 – Праксе других земаља у коришћењу мирног рјешавања спорова

Земља	Мирно рјешавање спорова	Опис
Хрватска	Обавезно	Према члану 186.а Закона о парничном поступку, сва лица која имају намјеру тужити РХ имају обавезу да прије подношења тужбе, надлежном државном одвјетништву поднесу захтјев за мирно рјешавање спора. Исту обавезу има и државно одвјетништво када у име РХ намјерава тужити неко лице.
Србија	Добровољно	Измјеном Закона о парничном поступку 2014. године, лице које намјерава да тужи Републику Србију може да прије подношења тужбе Републичком јавном правобранилаштву достави приједлог за мирно рјешавање спора. Дјелује Агенција за мирно рјешавање радних спорова.
Сјеверна Македонија	Добровољно осим за привредне спорове	Од 2015. године је обавезна за привредне спорове
Црна Гора	Добровољно /Обавезно	Један од принципа у Закону о алтернативном рјешавању спорова јесте принцип добровољности. Дјелује Центар за алтернативно рјешавање спорова. Странка која намјерава да покрене поступак пред судом дужна је да се, прије његовог покретања, обрати Центру ради покушаја рјешавања спора медијацијом, а обје странке су дужне да присуствују првом састанку са медијатором у споровима: <ul style="list-style-type: none"> - који су законом којим се уређује парнични поступак прописани као спорови мале вриједности, - ради накнаде штете из уговора о осигурању ако је једна од странака друштво за осигурање, - за које је посебним законом прописана та обавеза.
Босна и Херцеговина	Добровољно /Није обавезно	Измјенама Закона о парничном поступку из 2016. године утврђена је могућност мирног рјешавања на начин да странка која намјерава да поднесе тужбу против БиХ може поднијети захтјев Правобранилаштву за мирно рјешавање спора.

Извор: веб-странице надлежних институција земаља

Прилог 16 – Преглед анализираних извршних предмета и утврђена уска грла

Табела 16: Преглед детаља за шест анализираних извршних предмета

Извршни предмет	Другостепена пресуда	Датум другостепене пресуде	Датум пријема коначне пресуде у Правобранилаштво	Рок за плаћање у данима	Прибављање недостајућих података	Датум налога МФТ-у за плаћање	Примљено у МФТ	Покретање извршења	Датум последњег рјешења о извршењу	Датум плаћања МФТ
65 0 И 906683 21 И	65 0 ПС 416206 16	24.2.2021	17.3.2021	30	8.4.2021	19.4.2021	22.4.2021	12.5.2021	14.7.2021 4.3.2022	17.5.2021 25.3.2022
С1 3 И 042661 22 И	С1 3 П 040192 22	11.3.2022	30.3.2022	15	/	4.4.2022	/	7.4.2022	6.6.2022	21.4.2022 27.10.2022 27.2.2023
65 0 И 1059985 23 И	65 0 П 551840 16 П	5.10.2023	/	30	/	/	/	8.11.2023	17.11.2023	У МФТ нису примили извршна рјешења од банака тако да није било исплата по овом предмету.
СИ 3 И 046688 23 И	С1 3 П 043010 23	22.9.2023	/	15	2.10.2023	19.10.2023	18.10.2023.	20.10.2023	2.11.2023	8.12.2023
С1 3 И 033132 19	У Правобранилаштву нису знали до када нису добили прво рјешење о извршењу.							16.7.2019.	6.9.2019	У МФТ нису примили извршна рјешења од банака тако да није било исплата по овом предмету.
65 0 ИП 826602 20	У Правобранилаштву нису знали до када нису добили прво рјешење о извршењу.							30.12.2019.	15.3.2021	9.4.2021

*Извор: Анализирани предмети

/ нема доказа о наведеном

Прилог 17 – Преглед времена поступања и рокова од пријема тужбе до одговора на тужбу

У наредној табели приказано је вријеме трајања и рокови за поједине активности Правобранилаштва и тужених институција по предметима, а у колони Напомене су наведена кашњења и одступања од пракси.

Табела 17: Вријеме поступања и рокови за 30 предмета из узорка

РБ	Тужена институција	Број пресуде	Врста спора	Вриједност тужбеног захтјева	Број дана колико је тужба била у Правобранилаштву до доставе туженој институцији	Дати рок за изјашњење туженим институцијама у броју дана	Број дана колико је туженим институцијама требало за доставу изјашњења	Број дана од пријема изјашњења у Правобранилаштву до доставе одговора на тужбу	Укупно дана од пријема тужбе у Правобранилаштву до слања одговора на тужбу	Напомена
1	ТБиХ	С1 3 П 028404 18	радни спор	18.407,65	3	5	5	8	16	
2	ТБиХ	С1 3 П 032671 20	радни спор	57.600,00	6	21	7	15	28	
3	ТБиХ	С1 3 П 038499 21	радни спор	32.245,00	5	16	6	8	19	
4	ТБиХ	С1 3 П 040050 22	накнада штете	10.500,00	6	6	6	10	22	
5	ТБиХ	С1 3 П 043085 23	накнада штете	34.000,00	10	15			10	Достављен одговор на тужбу прије пријема изјашњења. Кашњење у достави изјашњења 2 дана.
6	МП	С1 3 П 028749 18	накнада штете	57.900,00	/	/	/	/	7	Није достављен захтјев за изјашњење нити изјашњење.
7	МП	С1 3 П 030364 19	накнада штете	36.948,03	7	16	4	17	28	
8	МП	С1 3 П 032780 21	накнада штете	65.000,00	5	21	18	5	28	
9	МП	С1 3 П 034915 22	накнада штете	126.400,00	2	23		/	28	Није достављено изјашњење.

10	МП	С1 3 П 042843 23	накнада штете	35.380,00	7	10		1	21	Кашњење у достави изјашњења 3 дана.
11	СУД	С1 3 П 029203 18	радни спор	12.500,00	6	15	7	2	15	
12	СУД	С1 3 П 033834 20	радни спор	341,86	6	18	14	4	24	
13	СУД	С1 3 П 036341 20	радни спор	11.740,00	4	15	5	1	10	
14	СУД	С1 3 П 040484 22	радни спор	7.665,00	11	17	14	3	28	
15	СУД	С1 3 П 041600 21	накнада штете	3.724,93	5	7	2	15	22	
16	МО	С1 3 П 028120 18	дуг	54.629,13	7	10		8	30	Кашњење у достави изјашњења 5 дана.
17	МО	С1 3 П 035545 20	радни спор	14.415,00	4	14	14	2	20	
18	МО	С1 3 П 012941 20	накнада штете	350.014,58	4	13	13	5	22	
19	МО	С1 3 П 041367 22	радни спор	18.000,00	7	11		1	22	Кашњење у достави изјашњења 3 дана.
20	МО	65 0 ПС 709944 23	дуг	113.534,54	2	15		8	27	Кашњење у достави изјашњења 2 дана.
21	ГП	С1 3 П 028463 20	радни спор	6.000,00	4	12	9	5	18	
22	ГП	С1 3 П 0335570 21	радни спор	10.000,00	4	9	9		11	Достављен одговор на тужбу прије пријема изјашњења.
23	ГП	С1 3 П 033517 20	накнада штете	7.000,00	2	15		7	28	Кашњење у достави изјашњења 4 дана.
24	ГП	С1 3 П 038655 22	радни спор	5.001,00	7	16	12	11	30	
25	ГП	С1 3 П 035120 20	радни спор	10.100,00	5	8	8	5	18	
26	УИО	С1 3 И 018394 15	радни спор	14.236,70	6	15	8	15	29	
27	УИО	С1 3 П 034595 20	радни спор	62.904,00	5	14		2	27	Кашњење у достави

										изјашњења 6 дана.
28	УИО	С1 3 П 040908 22	накнада штете	40.000,00	4		17	4	25	Није дат рок туженој институцији за изјашњење.
29	УИО	С1 3 П 041869 21	дуг	8.500,00	6	15		1	26	Кашњење у достави изјашњења 4 дана.
30	УИО	С1 3 МАЛ 043839 23	накнада штете	5.000,00	9	13	12	9	30	
		ПРОСЈЕК			5	14	12	5	22	

*Извор: Анализирани предмети

Напомена: У неколико предмета (жутом означено) је Правобранилаштво достављало тужбе и захтјеве за изјашњења на адресе више институција. За потребе анализе је узимано у обзир која је тужена институција била наведена у тужби.

Прилог 18 – Референце

- Закон о Правобранилаштву БиХ (Службени гласник БиХ 8/02, 10/02, 44/04 и 102/09)
- Закон о парничном поступку пред Судом БиХ (Службени гласник БиХ бр.: 26/04, 84/07, 58/13, 95/16 и 34/21)
- Закон о кривичном поступку БиХ – пречишћени текст (Службени гласник БиХ, бр. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 65/18)
- Одлуке Уставног суда од 30.01.2013. и 28.03.2014. године
- Одлуке Уставног суда од 19.01.2023. и 23.03.2023. године
- Извјештаји о раду Правобранилаштва 2019-2023
- Извјештаји о извршењу буџета институција БиХ 2019-2023
- Извјештај ревизије учинка „Издаци за судске спорове“, број: 01/02/03-09-16-1-737/14, октобар 2014. година.
- Извјештај „Праћење реализације препорука ревизије учинка“, број: 01-02-03-10-16-1-1207/17, децембар 2017. година
- Годишњи ревизорски извјештаји о главним налазима и препорукама за 2018, 2019, 2020, 2021. и 2022. годину
- Инструкција бр. 2 за припрему буџета за институције БиХ за 2023. годину
- Инструкција о начину извршења – плаћања извршних судских пресуда преко буџета БиХ, број 08-02-1-458-1/11 од 08.06.2011. године
- Glavni portal VSTV | Kalkulator troškova postupka (pravosudje.ba)
- Zaključci 131. sjednice Savjeta ministara BiH od 30.01.2018. godine (vijeceministara.gov.ba)

BOSNA I HERCEGOVINA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Tužilaštvo - Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine
Тужилаштво Босне и Херцеговине

Broj: A- 124/24
Sarajevo, 08.10.2024.godine

Ured za reviziju institucija BiH
Tešanjaska 24a/29
71000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO: 09.10.24			
Organizaciona jedinica	Službeni broj	Učin broj	Broj predloga
05	15 1-1255-	11/24	

Predmet: Odgovor na dostavljeni Nacrt izvještaja o obavljenoj reviziji učinka, Vaš broj:05-16-1-1255-6/24

Poštovani,

Tužilaštvo BiH je dana 01.10.2024.godine zaprimilo Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji učinka koji je dostavljen u vezi sa obavljenom revizijom učinka na temu „Izdaci za sudske sporove u institucijama BiH“, te u skladu sa ostavljenim rokom dostavlja svoje izjašnjenje i komentare.

Tužilaštvo BiH je nakon razmatranja sadržaja nacrta dostavljenog Izvještaja u suštini saglasno sa utvrđenim stanjem kao i svjesno činjenice da postoje određeni segmenti u kojima se mogu poduzeti konkretne mjere kako bi se unaprijedila praksa rada i unaprijedio rad institucije u vezi sa sudskim postupcima u kojima Tužilaštvo BiH sudjeluje na strani tužitelja ili tuženog, a koji se odnosi na uspostavljanje i ažurno vođenje evidencije

Međutim, kako je to i u sadržaju samog nacrta Izvještaja utvrđeno, Tužilaštvo BiH ne može uticati na rad državnih institucija koje su nadležne za pripremu i donošenje novih i izmjenu postojećih zakonskih rješenja iako je sasvim jasno da je najveći broj sudskih sporova u kojima je Tužilaštvo BiH obavezano na izvršenje obaveze proisteklo upravo zbog loših zakonskih rješenja što je potvrđeno sudskim odlukama i takve razloge Tužilaštvo samostalno ne može otkloniti.

Tužilaštvo BiH je spremno u opsegu u kojem je to objektivno moguće poduzeti potrebne aktivnosti kako bi se unaprijedio rad i blagovremeno poduzele aktivnosti koje su moguće da saradnja sa Pravobranilaštvom BiH bude što kvalitetnija i bolja, da se u vezi sa svakim sudskim postupkom odmah po prijemu tužbe učini detaljna analiza uzroka koji su doveli do sudskog postupka i da se radi na otklanjanju uzroka koji su doveli do sudskog postupka u mjeri u kojoj je to moguće učiniti, kao i

Tužilaštvo - Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, ul. Kraljice Jelene br.88, Sarajevo;
Telefon: ++ 387 33 483 700; Fax ++ 387 33 483 840; e-mail: info@tuzilastvobih.gov.ba

da uspostavi i ažurno vodi evidencije sudskih sporova sa elementima koje je potrebno obuhvatiti u evidenciji.

Načelno, nemamo primjedbi na stanje konstatovano naertom Izvještaja, ali predlažemo da se gore navedeno ima u vidu prilikom formuliranja i izdavanja preporuka na način da se Tužilaštvu BiH ne daju u obavezu preporuke koje objektivno ne može izvršiti i na kojima ne može učiniti ništa konkretno u cilju njihove realizacije.

S poštovanjem

GLAVNI TUŽILAC
TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
Ranko Kajganić

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
KANЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

Број: 05-16-1-1255-14/24
Сарајево, 1.11.2024.

Тужилаштво Босне и Херцеговине
Краљице Јелене 88
71000 Сарајево

н/р главни тужилац, Миланко Кајганић

Предмет: Одговор на коментаре на Нацрт извјештаја „Издаци за судске спорове у институцијама БиХ“

Веза: Ваш акт број А-124/24 од 08.10.2024. године

Поштовани,

Захваљујемо Вам се на достављеним коментарима на Нацрт извјештаја “Издаци за судске спорове у институцијама БиХ”. Ваши коментари су пажљиво размотрени и утврђено је да исти у највећем дијелу подржавају налазе и препоруке дате у Нацрту извјештаја.

Што се тиче коментара на формулацију препоруке дате институцијама из узорка, наводимо да се истом институцијама препоручује да унаприједи своје праксе које су, свакако, у домену њихове надлежности.

Дате препоруке произилазе из презентованих налаза и закључака за све ревидиране институције те ће имплементација истих допринијети побољшању стања у ревидираној области. Надамо се да овај Одговор доприноси потпунијем разумијевању ставова ревизије приликом креирања коначне верзије извјештаја.

Додатно, користимо ову прилику да се захвалимо на Вашој сарадњи током провођења студије ревизије учинка.

С поштовањем

**Вођа тима, виши ревизор за
ревизију учинка**

Јелена Андрић

94) **Руководилац Одјељења за
ревизију учинка**

Данијел Чедо

Достављено:

- Тужилаштво БиХ,
- а/а.

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

BOSNA I HERCEGOVINA
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

Број: 08-16-6-6079-2/23
Сарајево, 08.10.2024. године

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗУЈУ ИНСТИТУЦИЈА
Тешањска 24а/29
71 000 Сарајево

PRIMLJENO: 21.10.24.			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Radni broj	Broj priloga
05	16-1	1255	-12/24

ПРЕДМЕТ: Коментар на ревизију учинка

ВЕЗА: Ваш акт број 05-16-1-1255-9/24 од 30.09.2024. године

Поштовани,

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине заприимило је Нацрт извјештаја о обављеној ревизији на тему „Издаци за судске спорове у институцијама Босне и Херцеговине“.

Након анализе Нацрта извјештаја о обављеној ревизији у складу са чланом 15. став (2) Закона о ревизији институција Босне и Херцеговине достављамо коментар на предметни текст.

- Инструкција број 08-02-1-4580-1/11 од 08.06.2011. године, која је наведена у фусноти 16, стављена је ван снаге ступањем на снагу Споразума о сарадњи и размјени података између Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине и Правобранилаштва Босне и Херцеговине број 08-16-1-6636-1/22 од 03.10.2022. године (У даљем тексту: Споразум).
- Акт број 01-29-1- ПБиХ-434 од 01.12.2022. године који се наводи у фусноти 44 се не односи на то да је Правобранилаштво Босне и Херцеговине од Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине затражило унапређење модула с циљем крепања извјештаја по свим параметрима. (У прилогу)
- Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине води евиденције о судским пресудама са аспекта извршења Буџета и рачуноводственог евидентирања по врстама и трошковима за сваку пресуду појединачно. Непоребно је дуплирање истих евиденција и код Правобранилаштва Босне и Херцеговине и код Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине и у том смислу је успостављена размјена података и потписан Споразум да би Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Правобранилаштво Босне и Херцеговине имали правовремену информацију у циљу ажурирања властитих евиденција. Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине и у циљу правовременог плаћања.

- Извршавање пресуда по налозима Правобранилаштва Босне и Херцеговине у ранијем периоду обављало се непосредно након пријема у Министарство финансија и трезора БиХ односно када су сви елементи за плаћање били познати. Након потписивања споразума плаћање се врши непосредно након импорта података од стране Правобранилаштва Босне и Херцеговине.
- Текст са стране 30 који се односи на табелу број 16 није у складу са табелом.
- Препоруке Интерне ревизије из Извјештаја о ревизији „Оцјена и контрола реализације судских одлука“ су извршене.
- У табели број 7, број извршних пресуда за 2023. годину је наведен 51. Према евиденцији Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине за наведену годину је било 17 плаћања на основу Рјешења о извршењу у износу од 15.283,36 КМ. Трошкови парничног поступка за три пресуде у укупном износу од 17.051,23 су грешком евидентирани на субаналитички код трошкова извршног поступка што није утјецало на укупно исказани износ стварних трошкова по пресудама С1 3 П 039416 22, С1 3 П 186059 22 П и С1 3 П 042476 22 П нити на салдо конта 614817 -Извршење судских пресуда и рјешења о извршењу.

С поштовањем,

Прилог: Као у тексту

МИНИСТАР

Др Срђан Амиџић

Доставити:

- *Наслову*
- *а/а*

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine
Правобранилаштво Босне и Херцеговине
Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine
Office of Attorney General of Bosnia and Herzegovina

Broj: 01-29-1-PBiH-434/21
Sarajevo, 06.01.2022. godine

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo finansija i trezora BiH

Veza vaš akt broj: 08-16-1-9533-1/21 od 23.12.2021. godine

Predmet: Razmjena informacija i saradnja u cilju automatizacije procesa izvršenja sudskih odluka

Poštovani,

Podržavamo inicijativu informatizacije i automatizacije procesa, te se nadamo da će krajnji rezultat biti efikasniji i sigurniji sistem razmjene informacija a u cilju procesa izvršenja sudskih odluka.

Podaci koje ste naveli u prve dvije stavke Pravobranilaštvo će obezbjeđivati pisanim zahtjevima prema advokatima odnosno prema zastupnicima stranaka kojima se vrši uplata kao i pisanim zahtjevima prema samim strankama ukoliko se sami zastupaju. Podaci u trećoj stavci su sadržani u presudama koje sudovi dostavljaju Pravobranilaštvu, tako da su nam ti podaci na raspolaganju. Takođe, smatramo da bi bilo korisno da prilikom realizacije predviđene mogućnosti upload dokumenata, kako bismo vam mogli kroz sistem dostaviti predmetne presude na osnovu kojih se vrši isplata.

Nadamo se da prilikom korespondencije sa strankama a vezano za traženje gornjih podataka nećemo imati poteškoća uzimajući u obzir obostrani interes uplate obaveza u roku.

Za dodatne informacije stojimo vam na raspolaganju.

S poštovanjem

Pravobranitelj Bosne i Hercegovine
Marko Lukić

Sarajevo, Ožemara Bijedna 69, tel: +382 33 603 001, fax: +382 33 823 001
info@pbio.gov.ba www.pbio.gov.ba

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
KANЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

Број: 05-16-1-1255-14/24
Сарајево, 1.11.2024.

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине
Трг БиХ 1
71000 Сарајево

н/р министар, Срђан Амиџић

Предмет: Одговор на коментаре на Нацрт извјештаја „Издаци за судске спорове у институцијама БиХ“

Вежа: Ваш акт број: 08-16-6-6079-2/23 од 08.10.2024. године

Поштовани,

Захваљујемо Вам се на достављеним коментарима на Нацрт извјештаја “Издаци за судске спорове у институцијама БиХ”. Ваши коментари су пажљиво размотрени и на одговарајући начин обрађени у коначном Извјештају.

У складу са датим коментарима извршене су одговарајуће корекције Извјештаја у поглављу 2.3, 3.2.3. и у прилогу 16. Наведене измјене нису суштински утицале на дефинисане налазе. У наставку дајемо кратка образложење за коментаре које нисмо могли уважити.

С обзиром да је ревизија обухватила период 2019-2023, Инструкција о начину извршења – плаћања извршних судских пресуда преко буџета БиХ из 2011. године је била важећа већину периода. Такође, потписани Споразум не третира плаћање по рјешењу о извршењу, а према наводима именоване контакт особе из МФТ плаћање по извршним рјешењима се и даље одвија на начин како је било и регулисано наведеном Инструкцијом.

Акт који сте доставили у прилогу својих коментара није акт који смо ми навели у фус ноти 44. Јесте исти број, али је други датум и други садржај. Акт којим ми располажемо, као што је и наведено у Извјештају, достављамо у прилогу.

Извјештај ревизије не спори постојање евиденција него указује на слабости постојећих евиденција које нису усуглашене.

Опис процеса плаћања који наводите у коментарима је дат у поглављу 2.1.

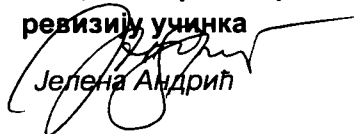
У нашем извјештају не оспоравамо да су реализоване препоруке интерне ревизије. Наши наводи о реализацији препорука интерне ревизије имали су за циљ да укажу да су унапређене праксе плаћања по судским пресудама.

Једине евиденције које су нама достављене из МФТ су евиденције о плаћањима. Анализа рачуна детаљно. Ваши нови достављени подаци о броју извршних рјешења за 2023. годину по којима су извршена плаћања, и без ставки погрешних књижења, опет не одговарају подацима из извјештаја Правобранилаштва. Претходно говори у прилогу чињеници да су подаци неусаглашени. Али без обзира на претходно, цијенимо информације које сте нам доставили и извршићемо корекције како у тексту тако и табели.

Надамо се да овај Одговор омогућава разумијевање ставова ревизије приликом креирања коначне верзије извјештаја. Додатно, користимо ову прилику да се захвалимо на вашој сарадњи током провођења студије ревизије учинка.

С поштовањем

**Вођа тима, виши ревизор за
ревизију учинка**

Јелена Андрић

(3a) **Руководилац Одјељења за
ревизију учинка**

Данијел Чоло

Достављено:

- Министарство финансија и трезора БиХ,
- а/а.

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine
Правобранилаштво Босне и Херцеговине
Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine
Office of Attorney General of Bosnia and Herzegovina

Broj: 01-29-1-PBiH-434/21
Sarajevo, 01.12.2022. godine

POS
02-12-2022

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo finansija i trezora BiH
Veza vaš akt broj: 08-16-1-6636-2/22 od 29.09.2022. godine

Predmet: Kreiranje izvještaja, dostavlja se

Poštovani,

Poznato vam je da od 01.10.2022. godine, na osnovu potpisanog sporazuma, Pravobranilaštvo BiH podnosi naloge za plaćanje po pravosnažnim presudama kroz modul ISFU sistema. Prilikom unošenja naloga, u sistem se unose i podaci koji su korisni za obje institucije sa aspekta statistike kao i same analize strukture pravosnažnih presuda (vrsta spora, isplaćeni iznosi troškova postupka, isplaćeni iznosi glavnog duga i sl.)

U skladu sa gore navedenim, molimo vas da u ovaj dio ISFU sistema uvedete mogućnost kreiranja izvještaja po svim parametrima koji se unose. Poznato nam je da isto radi IT firma, te da to iziskuje planiranje troška i kao i materijalna sredstva, te vas molimo da pokušate ovaj rashod planirati u narednom periodu.

S poštovanjem

Pravobranilac Bosne i Hercegovine
Dr.sc. Ismet Yelić

Sarajevo, Džemala Bijedića 39, tel: +387 33 803 001, fax: +387 33 803 002
info@pbr.gov.ba www.pbr.gov.ba

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine
Правобранилаштво Босне и Херцеговине
Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine

Office of the Attorney General of Bosnia and Herzegovina

Број: 01-29-1-ПБИХ-22/24
Сарајево, 16.10.2024. године

BOSNA I HERCEGOVINA
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 24.10.24			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
05	16-1	1255-	13/24

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
н/р господин Твртковић Хрвоје, главни ревизор

ПРЕДМЕТ: Одговор, доставља се-

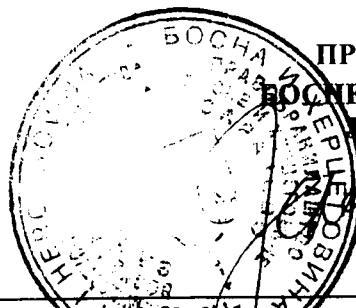
ВЕЗА: Ваш акт, број: 05-16-1-1255-4/24 од 30.09.2024. године

Поштовани,

Правобранилаштво БиХ запримило је Нацрт извјештаја о обављеној ревизији учинка.

Користимо прилику да Вас обавијестимо да ћемо у оквиру расположивих капацитета ове институције уложити додатне напоре како би предузимањем неопходних радњи и активности допринијели реализацији препорука које сте у Вашем Нацрту извјештаја навели.

Молим, примите изразе мог дубоког поштовања,

ПРАВОБРАНИЛАЦ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Јелена Цвијетић

Sarajevo, Džemala Bijedića 39, tel: +387 33 803 002, fax: +387 33 803 002
info@pbr.gov.ba www.pbr.gov.ba